

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВНЗ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬВІВСЬКА ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ СВЯТОГО ДУХА
ФІЛОСОФСЬКО-БОГОСЛОВСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра пасторального богослов'я

Магістерська робота

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В ОРГАНІЗАЦІЇ І ФОРМУВАННІ
ПАРАФІЙ ДЕКАНАТУ М. СТРИЙ СТРИЙСЬКОЇ ЄПАРХІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Студент 6-го курсу: Руслан Бліхарський
Науковий керівник: о. Володимир Ждан
доктор пасторального богослов'я

Львів 2018

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

арт. – артикул

артт. – артикули

вул. – вулиця

Гал – до галатів

див. – дивись

Ді – Діяння

Еф – до ефесян

Євр – до євреїв

Ів – Іван

ім. – імені

кан. – канон

канн. – канони

ККСЦ – Кодекс канонів Східних Церков

КПП – Канони Партикулярного права

Кр – до коринтян

лат. – латинська

Лк – Лука

м. – місто

Мт – Матей

НВК – навчально-виховний комплекс

незадов. – незадовільно

о. – отець

оо. – отці

перекл. – переклад

пор. – порівняй

Пт – Петро

р. – рік

Рм – до римлян

рр. – роки

с. – село

св. – СВЯТИЙ

свв. – СВЯТІ

ст. – століття

УГКЦ – Українська Греко-Католицька Церква

упоряд. – упорядник

Флп – до филип'ян

Як – Яків

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	2
ЗМІСТ.....	4
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 11. ПРИРОДА І МІСІЯ ПАРАФІЇ.....	11
1. ПРИРОДА ПАРАФІЇ.....	11
1.1. ІСТОРИЧНЕ ПОХОДЖЕННЯ ПАРАФІЇ.....	12
1.2. СПІЛЬНОТА ОХРЕЩЕНИХ	13
1.3. ЄВХАРИСТІЙНИЙ ОСЕРЕДОК	14
1.4. СОПРИЧАСТЯ (КОЙНОНІЯ)	17
1.5. СЛУЖІННЯ ЛЮБОВІ (ДИЯКОНІЯ)	19
2. МІСІЯ ПАРАФІЇ	22
2.1. ПРОРОЧА МІСІЯ.....	23
2.2. СВЯЩЕНИЧА МІСІЯ	25
2.3. ЦАРСЬКА МІСІЯ.....	26
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРАФІЙ УГКЦ У	
М. СТРИЙ.....	29
1. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ПАРАФІЙ М. СТРИЙ	29
2. КАНОНІЧНО-ЮРИДИЧНЕ ФОРМУВАННЯ.....	33
2.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПАРАФІЇ	33
2.2. ПАРАФІЯЛЬНИЙ СТАТУТ	35
2.3. СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛІ ПАРАФІЇ.....	36
2.3.1. ПАРОХ.....	36
А. ОБОВ'ЯЗОК НАВЧАННЯ	37
В. ОБОВ'ЯЗОК ОСВЯЧУВАННЯ	38
С. ЛІТУРГІЙНЕ ЖИТТЯ	38
D. ОБОВ'ЯЗОК УПРАВЛІННЯ	39
Е. ОБОВ'ЯЗОК ЩОДО ПАРАФІЯЛЬНИХ КНИГ І АРХІВУ	39
F. ОБОВ'ЯЗОК ПРОЖИВАННЯ В ПАРАФІЇ	40
2.3.2. АДМІНІСТРАТОР.....	40
2.3.3. СОТРУДНИК	41

2.3.4. ДИЯКОН	42
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРАФІЯЛЬНИХ СТРУКТУР	42
3.1. ПАРАФІЯЛЬНА ПАСТОРАЛЬНА РАДА	42
3.1.1. СТВОРЕННЯ, СТРУКТУРА ТА СКЛАДИ РАДИ	43
3.1.2. МЕТА І ЗАВДАННЯ.....	45
3.2. ПАРАФІЯЛЬНА ЕКОНОМІЧНА РАДА	47
3.2.1. СТВОРЕННЯ, СТРУКТУРА ТА СКЛАДИ РАДИ	47
3.2.2. МЕТА І ЗАВДАННЯ.....	48
4. ПАРАФІЯЛЬНІ СЛУЖІННЯ	49
4.1. ДЯК	49
4.2. ДИРИГЕНТ	50
4.3. ПАЛАМАР.....	50
4.4. КАТЕХИТ.....	51
4.5. СКАРБНИК (БУХГАЛТЕР)	52
РОЗДІЛ 3. ПАРАФІЯЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	54
1. БУДІВНИЦТВО ХРАМУ	54
2. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАРАФІЇ.....	55
2.1. САМОФІНАНСУВАННЯ	56
2.2. ЗБІР ПОЖЕРТВ І БЛАГОДІЙНИХ ВНЕСКІВ.....	57
2.3. ФІНАНСУВАННЯ НА ЗАСАДАХ ЦІЛЬОВОГО КАПІТАЛУ	58
2.4. КРЕДИТУВАННЯ	58
2.5. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ.....	59
3. АКТИВІЗАЦІЯ ПАРАФІЯЛЬНИХ РАД.....	60
3.1. МОЛИТОВНІ ЗУСТРІЧІ.....	61
3.2. СПІЛКУВАННЯ ЗА СПІЛЬНОЮ ТРАПЕЗОЮ.....	61
3.3. ВИРІШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ МОМЕНТІВ	62
3.4. СПІЛЬНА ПРАЦЯ І ВІДПОЧИНОК	62
4. СТВОРЕННЯ ПАРАФІЯЛЬНОЇ КАТЕХИТИЧНОЇ ШКОЛИ.....	63
5. ХАРИТАТИВНЕ СЛУЖІННЯ	65
6. ВИКЛИКИ В АКТИВІЗАЦІЇ ПАРАФІЯЛЬНИХ МИРЯНСЬКИХ СПІЛЬНОТ	66
7. ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНТЕРНЕТ ВИКЛИК.....	67
8. ПЕРСПЕКТИВИ ПАРАФІЯЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ДЕКАНАТІ М. СТРИЙ.....	68

8.1. РОЗВИТОК РУХУ ХРИСТІЯНСЬКИХ СІМЕЙ.....	68
8.2. ШКОЛА МОЛОДІЖНОГО ХРИСТІЯНСЬКОГО ЛІДЕРСТВА.....	68
8.3. ЄПАРХІАЛЬНИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ ДІТЕЙ І МОЛОДІ ІМ. СВ. ПАПИ ІВАНА ПАВЛА П.....	69
8.4. КАТОЛИЦЬКА ШКОЛА	69
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	76
ДОДАТКИ А.....	84
ДОДАТКИ Б	97

ВСТУП

Подолавши доволі важкий процес випробовувань ХХ ст., Українська Греко-Католицька Церква (далі УГКЦ) зустрічається з новими викликами. Беручи до уваги те, що час будівництва і повернення храмів минув, на його зміну прийшов новий час, котрий знаменується розвитком і становленням живих церковних спільнот.

Перебуваючи у роздумах над доланням прийдешніх викликів, Синод Єпископів УГКЦ у 2011 р. затвердив програму розвитку нашої Церкви, під назвою «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Блаженніший Святослав зазначив: «плекаючи та оживляючи наші парафії, ми тим самим плекаємо та оживляємо цілу Церкву»¹. Властиво, цей процес оживлення парафій несе у собі безліч викликів і завдань, тому ми будучи натхненні цим закликом, постараємося дослідити ці виклики і відобразити їх долання.

Таким чином, **метою** написання цієї праці є дослідити, проаналізувати і висвітлити сучасні виклики з якими стикаються парафії деканату м. Стрия, на етапах створення, формування і діяльності, а також показати перспективи розвитку парафій у цьому деканаті.

Для досягнення поставленої мети будуть здійснюватися наступні **завдання**:

1. Визначити місію і природу парафії;
2. Проаналізувати основні аспекти формування і організації парафій;
3. Висвітлити важливість парафіяльних рад та парафіяльних служінь згідно «Парафіяльного правильника Стрийської єпархії»;
4. Визначити основні парафіяльні виклики і проаналізувати їх вирішення на основі діючих парафій деканату м. Стрий;
5. Визначити перспективи парафіяльного розвитку у деканаті м. Стрий.

¹ *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*. Допоміжні матеріали / упоряд. Т. Барщевський, М. Гарват, В. Ждан, А. Стадницький і В. Токар, Львів 2013, 3.

Оригінальність даного дослідження полягає у висвітленні сучасних парафіяльних викликів, головно на основі напрацювань «Парафіяльного правильника Стрийської єпархії», а також живих свідчень парохів і адміністраторів парохій деканату м. Стрий.

Об'єктом даного дослідження є вісім діючих парафії деканату м. Стрий.

Предметом праці є сучасні виклики в організації і формуванні парафій.

Хронологічні рамки нашого дослідження охоплюють період від 1990 р. і до 2018 р. Територіальні межі дослідження охоплюють виключно територію деканату м. Стрий.

Метод: наукова праця творитиметься методом аналізу, синтезу та порівняння ключових аспектів формування і організації парафій. Також буде використано критично-аналітичний метод, головно прослідкуватимемо його у представленні парафіяльних викликів і відображенні сучасного стану парафіяльних рад і парафіяльних служінь у деканаті м. Стрий.

Використана література: головним чином при написанні нашого дослідження будуть використовуватися джерела, в яких автори висвітлюють питання, що стосуються створення, управління і проводу парафії. Таким чином, ми розглянемо напрацювання стратегії «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» і співставимо її актуальність і впровадження зокрема в парафіях деканату м. Стрий. Для кращого розуміння канонічної складової парафії, ми використовуватимемо Кодекс Канонів Східних Церков і Канони Партикулярно права Української Греко-Католицької Церкви, а також коментарі Володимира Лубського «Церковне (канонічне) право», і «Східне Католицьке Церковне право: згідно з Кодексом Канонів Східних Церков» Віктора Поспішіла.

У контексті обговорень питання, що стосуються формування і організації парафіяльних структур, ми використовуватимемо «Парафіяльний правильник Стрийської єпархії». Для глибокого аналізу і висвітлення основних цілей парафіяльних рад, ми користуватимемося посібником для формації членів парафіяльних рад «Ідіть і ви в мій виноградник», котрий розробила комісія УГКЦ у справах мирян.

Для об'єктивного висвітлення сучасного стану парафій і аналізу викликів з якими вони зустрічаються, ми проведемо комплексне опитування парохів (адміністраторів) парохій деканату м. Стрий. Також для глибшого висвітлення поставлених завдань, будемо використовувати багато допоміжної літератури, документів Церкви, інтернет-статей і різних напрацювань у сфері пасторального богослов'я.

Структура роботи. Ця праця складається зі вступу, трьох розділів, котрі поділятимуться на підрозділи, висновків, списку скорочень, джерел та літератури, а також додатків.

У першому розділі під назвою *«Природа і місія парафії»*, ми розглянемо етимологію парафії, котра добре виражена через свою природу і місію. Відтак у першому підрозділі, ми роздумуватимемо над історичним походження парафії, охарактеризуємо її як спільноту охрещених та євхаристійний осередок. Також розглянемо важливість сопричастя (койнонії) та служіння любові (дияконії). У другому підрозділі зосередимо свій зір на місії парафії, а саме пророчій, священничій і царській.

У другому розділі під назвою *«Формування і організація парафій УГКЦ у м. Стрий»* систематизуємо історичні передумови створення парафій у м. Стрий, відтак розглянемо основні аспекти канонічно-юридичного формування парафій. Висвітлимо організацію парафіяльних структур, головно покладаючись на артикули *«Парафіяльного правильника Стрийської єпархії»*. Також охарактеризуємо парафіяльні служіння та покладаючись на проведене нами опитування парохів і адміністраторів даного деканату – опишемо сучасний стан цих служінь у парафіях м. Стрий.

У третьому розділі *«Парафіяльні виклики та перспективи»* будуть представлені основні сучасні парафіяльні виклики, а саме: будівництво храму, фінансове забезпечення парафії, створення катехитичних шкіл, харитативне служіння. Також ми проаналізуємо і виокремимо ключові поради у організації парафіяльних рад і активізації мирянських спільнот. На основі проведеного

опитування, опишемо як парафії долають ці виклики і розглянемо перспективи розвитку парафій у деканаті м. Стрий.

РОЗДІЛ 1

ПРИРОДА І МІСІЯ ПАРАФІЇ

«Розвиток парафіяльної громади повинен бути нашим пріоритетом. Плекаючи та оживляючи наші парафії, ми тим самим плекаємо та оживляємо цілу Церкву»². Цей вислів блаженнішого Святослава підкреслює одну з головних цілей греко-католицької спільноти, як невід’ємної частини Христової Церкви. Технологічно-суспільні процеси в сьогоденні дають все нові й нові виклики для Церкви, котра впродовж усього свого існування, старалася й надалі старається супроводжувати людину до зустрічі з живим Христом, адже «місцем, де найчастіше зароджується, зростає і дозріває святість християнина, є парафія»³.

Отож, перш ніж ми розпочнемо розглядати виклики з якими зіштовхуються парафіяльні спільноти на різних етапах свого становлення і служіння, слід окреслити, що таке парафія. Для того, щоб краще зрозуміти яка її суть, ми роздумуватимемо над двома речами: природою парафії, котра представляє нам суттєві риси та місією парафії, яка вказує на дари і цілі, котрі походять з цієї природи⁴.

1. ПРИРОДА ПАРАФІЇ

Наголошуючи на різноманітності рис парафії, ми не можемо дати їй універсального визначення. Натомість для того, щоб зрозуміти природу парафії, ми розглянемо її історичне походження, охарактеризуємо її як спільноту охрещених та євхаристійний осередок. Також розглянемо важливість сопричастя (койнонії) та служіння любові (дияконії).

² Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом. Допоміжні матеріали, 3.

³ Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом. Допоміжні матеріали, 5.

⁴ Пор. О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідїть і ви в мій виноградник». Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 11.

Беручи до уваги усі ці аспекти, постараємося відобразити те, що парафія є чудовим місцем для формації християнської ідентичності та народження живої віри.

1.1. ІСТОРИЧНЕ ПОХОДЖЕННЯ ПАРАФІЇ

Для того, щоб зрозуміти природу парафії, спершу потрібно з'ясувати її історичне походження.

Від часів П'ятидесятниці, перші християни «...наполегливо, вірно, постійно, з пристрасним бажанням присвячували себе апостольській науці, спільності, ламанню хліба, молитвам»⁵. Саме це стало причиною того, що вони об'єднувалися у невеличкі спільноти (громади). Опісля цього, ці громади єдналися з іншими спільнотами, чим творили своєрідну мережу «спільноту спільнот», а іншими словами «Церкву»⁶. Проте «згодом через збільшення кількості християн і менших спільнот, грецький термін *paroikia* почав стосуватися тих місцевих груп християн, які підпорядковуються єпископу»⁷.

Цікавим є те, що значного розвитку перші парафії досягали у містах, оскільки єпископи мали там свої осередки. Проте з розвитком християнства, а головню з IV ст., кількість дрібних спільнот поза містами кардинально збільшилася через опіку сільськими єпископами та сільськими священиками⁸. Властиво, подібну модель церковної структури, ми можемо спостерігати у сьогоденні. Про це також у своєму пастирському посланні пригадує Блаженніший Святослав кажучи: «Церковний провід парафіяльної спільноти звершується під проводом єпископа як голови і Отця. А кожна парафія має бути

⁵ О. З. МИХАСЮТА, «Біблійні аспекти живої парафії» // сайт: Собор Української Греко-Католицької Церкви, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/коломицько-чернівецька-єпархія/доповіді/22-2014-р-біблійні-аспекти-живої-парафії-о-захар-михасюта>> (дата звернення: 16.03.2018).

⁶ «Етимологічно термін «церква» - *ecclesia*, який вживається у Святому Письмі, означає збори, в Новому Завіті вже є відкликання до спільноти християн» (Комісія УГКЦ у справах мирян, «Ідїть і ви в мій виноградник», 11).

⁷ О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідїть і ви в мій виноградник», 12.

⁸ Пор. О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідїть і ви в мій виноградник», 13.

організованою спільнотою в якій під опікою свого пароха та у співпраці з ним кожен служить іншому...»⁹.

Повертаючись до початку походження парафії, великого богословського значення Церкві задає святий апостол Павло, у своєму посланні до Ефесян, він називає Церкву – Тілом Христовим: «І він усе підкорив під ноги його й вивищив його понад усе, як голову Церкви, яка є його тілом, повнотою того, що виповнює все в усіх» (Еф 1, 22-23). З цих слів випливає те, що Тіло Христове складається з віруючих, котрі єднаючись у Ньому, творять Вселенську Церкву.

Св. Іван Павло II у своєму післясинодальному апостольському повчанні говорить, що «хоча церковна спільнота завжди має вселенський вимір, однак свій найбільш безпосередній і видимий вираз вона знаходить у житті парафії. Парафія є немов остаточним місцезнаходження Церкви, а іноді самою Церквою...»¹⁰. Тому не дивним є те, що св. Іван Павло II пояснюючи сутність Вселенської Церкви, надає парафії такого великого значення, адже саме парафіяльна спільнота, як осередок християн, несе в собі виконання спасительної місії Христа у світі.

1.2. СПІЛЬНОТА ОХРЕЩЕНИХ

Парафія є свого роду великою родиною, тому якщо говорити в контексті родини, то варто поглянути на народження цієї спільноти. Томас Байма та Лоренс Хенесі зазначають: «...кожна родина святкує народження нового члена, так само і Церква, коли охрещується новий вірний»¹¹. З цього випливає, що джерелом парафії є хрещення, через яке ми отримуємо можливість стати членом Церкви.

⁹ Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом. Допоміжні матеріали, 57.

¹⁰ ІВАН ПАВЛО II, Післясинодальне апостольське повчання *Christifideles laici* (30 грудня 1988) // *Покликання і місія мирян. Післясинодальне апостольське повчання Святішого Отця Івана Павла II*, Львів: Місіонер 1998, 26.

¹¹ О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідіть і ви в мій виноградник», 14-15.

Тому-то парафія, котра в такий спосіб формується, знаменує себе як спільнота охрещених¹².

Отож, ведучи мову про хрещення як основу спільноти, потрібно дотримуватися думки, що центром усього є Христос, а ми як спільнота маємо наслідувати Його у всьому, живучи Його заповідями, та творячи цим єдність Божого люду¹³.

1.3. ЄВХАРИСТІЙНИЙ ОСЕРЕДОК

Характеризуючи природу парафіяльної спільноти, неможливо її уявити без Євхаристії. Катехизм Католицької Церкви говорить, що Пресвятою Євхаристією завершується християнське втаємничення, адже «ті, хто був піднятий до гідності царського священства через Хрещення і глибше уподібнилися Христові через Миропомазання, через Євхаристію стають учасниками в жертві Господній разом зі всією спільнотою»¹⁴.

II Ватиканський Собор у декреті про священниче служіння і життя, говорить: «однак жодна християнська спільнота не може постати, якщо не матиме коріння й основи у звершенні Пресвятої Євхаристії, з якого треба починати всяке виховання у спільнотному дусі»¹⁵. Також, про це наголошує *Lumen Gentium*: «Беручи участь у Євхаристійному жертвоприношенні, яке є джерелом і вершиною всього християнського життя, вони (вірні) приносять Богові божественну Жертву, а з нею – і себе самих»¹⁶. Тому, закономірним є те, що через звершення Пресвятої Євхаристії, парафію доволі часто знаменують Євхаристійною спільнотою. Для кращого усвідомлення сутності цієї спільноти, розглянемо значення Євхаристійного сопричастя, про котре говорить Катехизм УГКЦ:

¹² Пор. О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «*Ідїть і ви в мій виноградник*», 15.

¹³ Пор. О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «*Ідїть і ви в мій виноградник*», 15.

¹⁴ Катехизм Католицької Церкви, Видавництво: Місіонер 2002, § 1322.

¹⁵ II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про служіння і життя пресвітерів *Presbyterorum ordinis* (7 грудня 1965), 6.

¹⁶ II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Догматична конституція про Церкву *Lumen Gentium* [«Світло народів»] (21 листопада 1964), 11.

Пресвята Євхаристія найповніше виявляє і творить нашу спільність і з Богом, і з людьми. Усі, хто причащається Христа, стають «одне в Христі тіло, кожен один одному член» (Рм 12, 5), тобто єдиною Церквою: «Тому що один [Євхаристійний] хліб, – нас багато становить одне [Христове] тіло, бо всі ми беремо участь у одному хлібі» (1 Кр 10, 17). Це саме сповідуємо в Анафорі Літургії святого Василя Великого, коли просимо: «Нас усіх, що від одного Хліба і Чаші причащаємося, з'єднай одного з одним на причастя єдиного Духа Святого». Святий Йоан Дамаскин навчає: «Причастям це таїнство називається тому, що через нього ми причащаємося Божества Ісуса. А сопричастям воно називається – і дійсно є – тому, що через нього ми входимо в сопричастя з Христом, беручи участь як у Його тілі, так і в Божестві. Водночас, через це Таїнство входимо в сопричастя і єднаємось одні з одними, бо як ми причащаємось одного хліба, так усі стаємо єдиним Тілом Христовим і єдиною Кров'ю та членами одні одних, будучи співтілесними Христові¹⁷.

Властиво, Причастя творить з вірних Церкву Христову, тому, коли ми збирається на Євхаристійній службі, то «таїнственно єднаємося між собою і приєднуємося до жертви Христової, принесеної Богові-Отцеві за нас і для нас»¹⁸. З цього випливає те, що «Боже Слово є основою християнського життя, а його джерелом і водночас вершиною – Пресвята Євхаристія»¹⁹.

Господня постанова: «Чиніть це на мій спомин» (Лк 22, 19), спонукає нас повторювати Його жести і слова «аж доки Він не прийде» (пор. Лк 22, 18), тому Євхаристія є доброю нагодою не тільки згадувати про Ісуса і про те, що Він учинив, а вповні прийняти його до свого серця. Важливо наголосити на тому, що цінність Святої Жертви, зокрема для кожної людини, неможливо окреслити, адже як пише ап. Петро: «Знайте, що не тлінним золотом чи сріблом ви були вибавлені від вашого життя суєтного, яке ви прийняли від батьків ваших, а дорогоцінною кров'ю Христа, непорочного й чистого ягняти» (1 Пт 1, 18–19).

Згідно Катехизму Католицької Церкви, ми повинні вважати Пресвяту Євхаристію: подякою і хвалою Отцеві; жертвним спомином Христа і Його Тіла; присутністю Христа силою Його Слова і Його Духа²⁰.

- **Подяка і хвала Отцеві**

Ми повинні розуміти, що Євхаристія, як таїнство нашого спасіння, є також подячною жертвою хвали Отцеві, тому «...через Христа Церква може приносити

¹⁷ Синод Єпископів УГКЦ, *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»*, Львів: Свічадо 2012, § 433.

¹⁸ *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*. Допоміжні матеріали, 36.

¹⁹ *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*. Допоміжні матеріали, 21.

²⁰ Пор. Катехизм Католицької Церкви, § 1358.

жертву хвали в подяку за все, що Бог зробив доброго, гарного і справедливого у всьому творінні і в людському роді»²¹. Властиво, наш Відкупитель «... єднає вірних зі Своєю Особою, зі Своєю хвалою і заступництвом, так що жертва хвали Отцеві приноситься через Христа і з Христом, щоб бути прийнятою у Христі»²².

- ***Жертовний спомин Христа і Його Тіла – Церкви***

Згідно Катехизму, Євхаристія виступає як спомин Пасхи Христа, який у сакраментальний спосіб приносить жертву в Літургії Церкви, яка є Його Тілом, тому у всіх євхаристійних молитвах, опісля слів установлення, знаходимо молитву, названу анамнезом, або спомином²³. Говорячи про спомин, маємо на увазі не тільки події минулого, а й проголошення Христових чудес, котрі Він творив для народу²⁴. У Новому Завіті спомин набирає іншого значення, «коли Церква відправляє Євхаристію, то згадує Пасху Христову, яка стає присутньою: Жертва, яку Христос приніс на Хресті раз і назавжди, залишається назавжди актуальною (Пор. Євр 7, 25-27)»²⁵.

Отже, підсумовуючи жертовний спомин Христа і Його Тіла – Церкви, слід зазначити, що Євхаристія є жертвою, бо уприсутнює хресну жертву, вона є її спомином і роздає її плоди: «наш Господь і Бог віддався Богові Отцеві раз і назавжди, вмираючи як заступник на вівтарі Хреста, щоб виконати вічне відкуплення людей»²⁶. Тому, Христос залишає Церкві видиму жертву (Причастя), в котрій віднаходимо спасенну силу хресної жертви для відпущення наших гріхів.

- ***Присутність Христа через силу Його Слова і Святого Духа***

Говорячи про Євхаристійну присутність Христа, слід вказати, що вона «розпочинається з моменту освячення і триває доти, доки існують євхаристійні види. Цілий Христос присутній у кожному з євхаристійних видів і є цілий у

²¹ Катехизм Католицької Церкви, § 1359.

²² Катехизм Католицької Церкви, § 1361.

²³ Пор. Катехизм Католицької Церкви, § 1362.

²⁴ Пор. Катехизм Католицької Церкви, § 1363.

²⁵ Катехизм Католицької Церкви, § 1364.

²⁶ Катехизм Католицької Церкви, § 1364.

кожній їх частині, так що ламання хліба не ділить Христа»²⁷. Ми не можемо пояснити присутність Христа у Євхаристії, натомість, ми повинні віддатися вірі:

Присутність справжнього Тіла Христового і справжньої Крові Христової у цьому таїнстві «не можна зрозуміти з допомогою чуттів, - говорить св. Тома, - а тільки єдиною вірою, що спирається на авторитет Бога». Тому, пояснюючи тексти св. Луки, 22,19: «Це є Моє тіло, що за вас віддається», св. Кирило каже: «Не запитуй себе, чи це правда, а прийми з вірою слова Господа, бо це Він є Істина, Він не обманює»²⁸.

Висновком вищесказаного являється те, що парафія є місцем, де Христос дарує себе у Пресвятій Євхаристії кожному з нас. Апостол Павло у посланні до Коринтян, пише: «Тому, що один хліб, – нас багато становить одне тіло, бо всі ми беремо участь у одному хлібі» (1 Кр 10, 17). Тому, ця єдність, котру дарує нам Христос у Пресвятій Євхаристії, не допускає ніяких поділів, але наголошує на заповіді Христа: «Щоб всі були одно» (Ів 17, 21).

1.4. СОПРИЧАСТЯ (КОЙНОНІЯ)

Євангелист Лука у Діяннях святих апостолів, показує глибоку єдність, котра панувала між членами першої спільноти Христових учнів: «Громада вірних мала одне серце й одну душу, і ні один не називав своїм щось з того, що кому належало, але все в них було спільне» (Ді 4, 32). Такий духовний стан, котрий огортав цю Христову спільноту, можемо охарактеризувати словом «сопричастя» (грецькою «койнонія»).

Етимологія цього слова у своєму корені знаменує спільне життя Церкви, де наголос йде на сталє джерело цього життя – на Христа, котрий є Головою Церкви. Сопричастя має свого роду есхатологічний вимір, себто спільнота вірних, котрі є охрещеними, збираються на Євхаристію, творячи цим єднання і присутність на Небесному Бенкеті. «Ця спільність, можна сказати, будується хрестоподібно, тобто на горизонтальному рівні відбувається плекання єдності,

²⁷ Катехизм Католицької Церкви, § 1377.

²⁸ Катехизм Католицької Церкви, § 1381.

сопричастя між людьми, а вертикальному – сопричастя з Богом»²⁹. Катехизм УГКЦ стосовно цього висловлюється:

Церква виявляє, що вона є соборна (грецькою – католицька), коли збирає навколо євхаристійної Трапези спільноту вірних. Зібрана спільнота Церкви творить Євхаристію, а Євхаристія творить Церкву в сопричасті вірних із Христом і між собою: «Чим стають ті, що причащаються? Одним Тілом Христовим. Як хліб постає з багатьох зерен і стає одним, так і ми єднаємося один з одним і з Христом»³⁰.

Важливість цього єднання є однією з вагомих рис природи парафіяльної спільноти.

II Ватиканський Собор наголошує на спільність у Церкві, цим самим знаменуючи її «спільнотою спільнот»³¹. Ми в свою чергу прослідковуємо цю спільнотну єдність на парафіяльному рівні в сталий спосіб, котрий означає парафію як сукупність різних внутрішніх організацій, братств, товариств, економічної і пасторальної рад, мирян, тощо. Саме це різноманіття парафіяльних структур у сопричасті творить Церкву. Свідчення цього є вчення Катехизму УГКЦ:

Церква – ікона Пресвятої Тройці – вводить людину в досвід богоспількування і зростає як спільнота осіб у Дусі Святому. Унікальний досвід Церкви – в тому, що людина може бути собою (особою) тільки в сопричасті з іншими особами. Як єдність Церкви Христової завжди існує в різноманітті, так і сопричастя осіб у Церкві не нівелює унікальності особи, а, навпаки, є запорукою розвитку та збереження її ідентичності. Тому таке сопричастя осіб і є їхнім *спільним благом*³².

Саме тому, парафія є місцем для служіння в єдності та відкритості один до одного, творячи ікону єдності Пресвятої Тройці, творимо спільноту. Стосовно цього, влучно висловлюється Блаженніший Святослав пояснюючи, що «бути Церквою – це перебувати в сопричасті Святого Духа, в благодаті Господа Ісуса і

²⁹ О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідїть і ви в мій виноградник», 16.

³⁰ Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха», § 290.

³¹ Пор. О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідїть і ви в мій виноградник», 16.

³² Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха», § 918.

в любові Бога-Отця. Єдність Церкви є, такими чином, іконою єдності осіб Пресвятої Трійці»³³.

1.5. СЛУЖІННЯ ЛЮБОВІ (ДІЯКОНІЯ)

У одному із своїх Пастирських листів, Блаженніший Святослав повчає, що «ще одним важливим елементом, який виражає внутрішню природу Церкви та виявляє, наскільки живою є та чи інша парафія, – це діяконія, або служіння любові чи «харитативна діяльність»³⁴. Ці слова є напрочуд важливими у житті парафії, оскільки служачи ближньому в такий спосіб, ми служимо самому Господу Ісусу Христу, бо він нас запевнив: «Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили» (Мт 26, 40). Ще одним потвердженням цієї істини є повчання Катехизму УГКЦ:

Церква, наслідуючи Спасителя, звершує свою місію (апостольство) у суспільстві через служіння: «Син Чоловічий прийшов не для того, щоб Йому служили, але послужити й дати життя своє на викуп за багатьох» (Мт 20, 28). Найвище покликання Церкви – не в пануванні, а в служінні. Церква не владарює, а допомагає: вона не бореться за впливи та матеріальний зиск, а служить убогим, хворим і нужденним³⁵.

Завдання Церкви є дбати, щоб наші парафії стали місцем взаємного носіння тягарів ближніх, місцем опіки і піклування над сиротою і вдовою, місцем, де розділяють страждання з хворим і не хещують убогим³⁶. Саме до цього закликає Синод Єпископів УГКЦ, цитуючи Йоана Золотоустого: «Чи ти насправді хочеш віддати шану Тілу Христовому? Тоді не хещуй Ним, коли Він нагий. Коли ти (у храмі) Його вшановуєш шовковими шатами, не занедбуй Його надворі, коли Він гине від холоду та нагості»³⁷.

³³ Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом. Допоміжні матеріали, 73.

³⁴ Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом. Допоміжні матеріали, 46.

³⁵ Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха», § 925.

³⁶ Пор. Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом. Допоміжні матеріали, 46.

³⁷ Синод Єпископів УГКЦ, Посинопальне послання до духовенства, монашества і мирян «Служіння Ближньому – Діяконія – В Житті УГКЦ» (27 жовтня 2016) // сайт: Інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви

<http://news.ugcc.ua/documents/sluzh%D0%86nnya_blizhnomu__diyakon%D0%86ya__v_zhitt%D0%86_ugkts_7786_1.html> (дата звернення: 17.03.2018).

Отож як розуміємо, одним з виявів дияконії є служіння ближньому. Мабуть кожен з нас замислювався над питанням: «Хто є моїм ближнім?». Влучну відповідь на це питання дає нам папа Венедикт XVI, у своїй енцикліці «Бог є Любов» (лат. *Deus Caritas est*) навчає:

Той, хто потребує мене і кому я можу допомогти, є моїм ближнім. Поняття ближнього стало більш універсальним, залишаючись водночас конкретним. Попри поширення на все людство воно не обмежується виявом узагальненої та абстрактної любові, яка сама по собі ні до чого не зобов'язує, а вимагає моєї конкретної участі тут і зараз³⁸.

Тому, ми як християни не повинні себе ізолювати лише на колі ближніх у родинному розумінні, а насамперед нашим завданням є проявити відкритість до усіх, хто нас потребує. У такий спосіб, ми зможемо відкрити для себе Господню любов, бо «лише моя готовність виходити назустріч ближньому і виявляти йому свою любов, роблять мене чутливим також і супроти Бога. Тільки служіння ближньому відкриває мені очі на те, що Бог робить для мене і як Він мене любить»³⁹. Саме в такий спосіб, ми повинні навчитися приймати і реалізовувати цей дар, котрим наділив нас сам Господь, дар служіння любові, і через цей дар «бути іконою Божої доброти й любові у світі»⁴⁰.

Проявляючи це служіння, ми повинні пам'ятати про щирість у своїх вчинках і не забувати, що ми повинні все робити через любов до ближнього, бо саме в такий спосіб, проявляємо свою любов до Бога. Потвердженням цього є слова євангелиста Івана Богослова: «Коли хтось каже: «Я люблю Бога», а ненавидить брата⁴¹ свого, той неправдомовець. Бо хто не любить брата свого, якого бачить, той не може любити Бога, якого він не бачить» (1 Ів 4, 20). З цього й розуміємо, що «ставлення до потребуючих є найкращим дзеркалом нашої духовної зрілості,

³⁸ ВЕНЕДИКТ XVI, Енцикліка *Deus Caritas est* [«Бог є Любов»] (25 грудня 2005), Львів: Свічадо 2011, 15.

³⁹ ВЕНЕДИКТ XVI, Енцикліка *Deus Caritas est*, 18.

⁴⁰ СИНОД ЄПИСКОПІВ УГКЦ, Посинодальне послання до духовенства, монашества і мирян «Служіння Ближньому – Дияконія – В Житті УГКЦ».

⁴¹ Мається на увазі ближнього.

тому плекаймо в собі чесноту християнського милосердя, щоб очима віри вміти розпізнати у нашому ближньому лик Христа»⁴².

На початку цього підрозділу, ми згадали один фрагмент з Пастирського листа Блаженнішого Святослава в якому вказується, що одним з важливих елементів, котрий виражає внутрішню природу парафії є харитативна діяльність. Властиво до такої діяльності нас закликає апостол Яків, кажучи:

Яка користь, мої брати, коли хтось каже, що має віру, але діл не має? Чи може його спасти віра? Коли брат або сестра будуть нагі й позбавлені засобів щоденного прожитку, і хто небудь з вас до них скаже: «Йдіть собі з миром, грійтеся та годуйтеся», і не дасть їм потрібного для тіла, то що це допоможе? Так само й віра, коли діл не має, мертва сама в собі (Як 2,14-17).

Тому-то, одним з виявів нашої віри є харитативна діяльність, метою котрої є надання відповідної допомоги потребуючим, необхідної для їхнього гідного життя. Про це виразно говорить о. Роберт Роса: «Харитативне служіння ближнім – це завдання, яке випливає з Божої заповіді любові. Воно має відповідати потребам осіб, котрі терплять з огляду на свою матеріальну чи духовну вбогість»⁴³.

Беручи до уваги реалії сучасності, усвідомлюємо, що питання бідності справді є великою соціальною проблемою, тому на думку о. Роберта «служіння ближньому має в основному відбуватися через волонтерський рух, тобто добровільну, безкорисливу працю для вбогих людей, яка сповнена духом милосердя солідарності, відбувається у збереженні гідності кожної людини»⁴⁴. Також, стосовно цього висловлюється папа Венедикт XVI: «Той, хто бере участь у благодійній діяльності Церкви, повинен відзначатися тим, що здатен не тільки

⁴² Пастирське Послання Блаженнішого Святослава до духовенства, монашества, і мирян з нагоди року віри, (11 січня 2013), // сайт: Релігійно-інформаційна служба України, <https://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/ugcc_doc/50866/> (дата звернення: 16.03.2018).

⁴³ О. Р. РОСА, «Дияконія» // сайт: Собор Української Греко-Католицької Церкви, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/перемисьльсько-варшавська-архиспархія/доповіді/43-2014р-«дияконія»-роберт-роса>> (дата звернення: 17.03.2018).

⁴⁴ О. Р. РОСА, «Дияконія».

вправно виконувати поставлене завдання, а й належно ставиться до іншої людини, аби та могла відчутти його людську доброту»⁴⁵.

Важливою передумовою для доброго харитативного служіння є створення певних організацій. В Україні на національному та єпархіальному рівнях добре розвинулася діяльність «Карітасу»⁴⁶, функціонування якого направлене на «розвиток традицій добродійної діяльності та здійснення соціальної роботи, виходячи із християнських морально-етичних цінностей»⁴⁷.

Синод Єпископів УГКЦ закликає нас не перекладати обов'язок харитативного служіння на певні структури чи організації, а в свою чергу спонукає кожного без виключення залучатися до праці на благо потребуючим⁴⁸. Тому, здійснюючи цю добродійну діяльність, ми не повинні обмежуватися лише збором коштів чи інших матеріальних благ, а в першу чергу виявляти особливу увагу до потребуючого, проявляючи служіння любові у дусі Христової Церкви. «Парохія повинна стати осередком, у якому всі вірні між собою знаються, турбуються про кожного і вчать співпраці»⁴⁹.

2. МІСЯ ПАРАФІЇ

Роздумуючи над природою парафії, ми застановлялися над сутністю парафіяльної спільноти. Наступною точкою для роздумів буде місія парафії, бо саме вона походить з природи і в такий спосіб визначає вповні етимологію парафіяльної спільноти. Ми дослідили, що парафія – це спільнота охрещених. З Хрещення випливають певні завдання, адже як пише ап. Павло: «Всі бо ви, що в Христа хрестилися, у Христа одягнулися» (Гал 3, 27). Одягнувшись у Христа, ми

⁴⁵ ВЕНЕДИКТ XVI, Енцикліка *Deus Caritas est*, 31.

⁴⁶ «Карітас» - організація, яка діє під патронатом і за сприяння церковної ієрархії та яка своїм послідовним свідченням віри й реальним задоволенням потреб нужденних заслужено здобула повагу й довіру не тільки серед вірних Церкви, а й серед багатьох інших громадян (Синод Єпископів УГКЦ, Посинодальне послання до духовенства, монашества і мирян «Служіння Близькому – Дияконія – В Житті УГКЦ»).

⁴⁷ «Карітас в Україні» // сайт: *Карітас України*, <<http://caritas-ua.org/karitas-v-ukrayini/>> (дата звернення: 17.03.2018).

⁴⁸ Пор. Синод Єпископів УГКЦ, Посинодальне послання до духовенства, монашества і мирян «Служіння Близькому – Дияконія – В Житті УГКЦ».

⁴⁹ Роль і місце мирян в Церкві. Пізнай самого себе!. Матеріали II сесії Патріаршого Собору Української Греко-Католицької Церкви. Львів: 1998, 36.

приймаємо Його три уряди: пророчий, царський та священничий⁵⁰. В свою чергу Катехизм УГКЦ навчає:

Усіх тих, хто відродилися у Христі, знак хреста робить царями, а помазання Святим Духом посвячує їх у священники, щоб, окрім цього особливого служіння, усі християни, наповнені Духом і розумом, визнавали себе членами цього царського роду й учасниками священничого служіння⁵¹.

З огляду на це, ми детальніше охарактеризуємо ці три парафіяльні місії.

2.1. ПРОРОЧА МІСІЯ

Говорячи про пророчу місію в контексті парафіяльної спільноти, маємо на увазі євангелізацію. Христос закликає нас: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав. Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт 28, 18-20). Цими словами, Ісус дає місію своїм учням, а в їх імені і нам, голосити Добру Новину всьому світові.

Голошення цієї Благої Вісті знаменуємо словом «євангелізація». Цей термін, як правило, відноситься до кожного аспекту діяльності парафіяльної спільноти. У апостольському повчанні папи Павла VI «*Evangelii Nuntiandi*»⁵², віднаходимо такі слова: «...проповідування євангельського послання є основним обов'язком Церкви, а не другорядним завданням, бо впливає з доручення Христа, котре слід виконувати до тих пір, поки всі люди не повірять у те, що вони врятовані»⁵³.

Споглядаючи реалії сьогодення, зустрічаємося з новими проблемами і викликами. Однією з таких проблем є процес дехристиянізації старшого та

⁵⁰ О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідіть і ви в мій виноградник», 17.

⁵¹ Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха», § 425.

⁵² Цей документ був спрямований на покращення євангелізаційної діяльності Церкви.

⁵³ ПАВЛО VI, Апостольское обращение *Evangelii Nuntiandi* (8 грудня 1975) // *Евангелизация современного мира Апостольское обращение Его Святейшества Папы Павла VI*, Москва: Издательство Францисканцев 2002, 5. (Переклад з російської мови мій).

молодшого покоління. Цей процес несе в собі байдужість до релігії. В свою чергу Церква реагує на даний виклик і впроваджує «нову євангелізацію», котра є продовженням і новим етапом першої євангелізації⁵⁴.

Вплив секуляризації породжує відхід від віри великої кількості людей, тому захист віри є першопричиною віднови пасторальних практик та парафіяльної спільноти, яка несе в собі відповідальність за християнську формацію. «Необхідно зосередитись на відновленні духа спільноти в парафії, оскільки саме там люди мають найбільше шансів поглибити свою віру й відчуття приналежності до Церкви»⁵⁵. Діяльність такого роду є спрямована в першу чергу до осіб, котрі переживають у своєму житті духовну пустку, для яких Євангелія перестала бути Доброю Новиною про спасіння. Такі особи хоч і є хрещені та натомість стилем свого життя уподібнюються до поган, які потребують правдивого навернення⁵⁶.

Папа Франциск, говорячи про нову євангелізацію, неодноразово наголошував, що Церква повинна бути відкритою до людей загублених і потребуючих. У одній зі своїх промов, папа сказав: «Якщо Церква не вийде сама з себе, щоб проголошувати світу Євангеліє, а буде крутитися навколо себе, тоді буде хворою»⁵⁷.

Усвідомлюючи усю важливість євангелізації, ми повинні розвивати наші парафіяльні спільноти у дусі відкритості і доступності. Тому «кількість активних членів церковних спільнот залежить від того, наскільки задовільну й вичерпну відповідь може дати людині Церква на її проблему. Ця відповідь має бути не лише теоретичною, але й практичною»⁵⁸.

Отож, підсумовуючи пророчу місію парафіяльної спільноти, мусимо застановитися над поєднанням теорії і практики, адже таке вдале поєднання є

⁵⁴ Пор. «*Ти будеш пасти мій народ*»: Матеріали до курсу з пасторального богослов'я для студентів програми підготовки бакалаврів і магістрів / упоряд.: А. Олійник, В. Ждан, Л. Левкович, Ю. Вінтонів, Львів: Видавництво Українського католицького університету 2016, 243.

⁵⁵ «*Ти будеш пасти мій народ*», 250.

⁵⁶ «*Ти будеш пасти мій народ*», 250.

⁵⁷ «Що таке євангелізація?» // сайт: Католицький оглядач, 2014, <<http://catholicnews.org.ua/shcho-take-nova-ievangelizaciya>> (дата звернення: 26.04.2018).

⁵⁸ «*Ти будеш пасти мій народ*», 249.

запорукою ефективності та дієвості нової євангелізації до котрої закликає нас Церква.

2.2. СВЯЩЕНИЧА МІСІЯ

Так як ми уже зазначали вище, з хрещення випливає три служіння, одним з них є священниче служіння. Катехизм Католицької Церкви навчає:

Входячи до Божого Народу через віру і Хрещення, ми отримуємо участь в особливому покликанні цього Народу – у його священничому покликанні: «Христос Господь, Первосвященик, узятий із людей, учинив новий Народ «царством і священниками Своєму Богові й Отцеві». Охрещені через відродження і помазання Святим Духом отримують посвячення, щоб стати духовним домом і святим священством» (II Ватиканський Собор, «*Lumen gentium*», 10)⁵⁹.

Властиво, священниче служіння поділяється на священство вірних і священство службове, або єрархічне⁶⁰. По своїй природі ці два види служіння різняться, натомість вони є скеровані одне до одного, бо їх кінцевою метою є участь у священстві Христа⁶¹. Владика Григорій Хомишин у одній із своїх праць вказує: «Є тільки один-єдиний найвищий священник – Ісус Христос. Він один приніс найвищу, безмежної ціни жертву, бо Він пожертвував самого себе»⁶².

Так як ми вже зазначали вище, священство Христа сповняють вірні і священники, кожен у свій спосіб. Догматична конституція *Lumen gentium* про це говорить так:

Службовий священник своєю священною владою формує священничий народ і править ним, звершує Євхаристійну Жертву, уособлюючи Христа, і від імені всього народу приносить її Богові; а вірні, силою свого царського священства, співдіють у Євхаристійному приношенні і здійснюють це священство у прийманні святих Таїнств, у молитві та благодаренні, у свідченні святого життя, у самозреченні й діяльній любові⁶³.

⁵⁹ Катехизм Католицької Церкви, § 784.

⁶⁰ Пор. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Lumen Gentium*, 10.

⁶¹ Пор. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Lumen Gentium*, 10.

⁶² Г. ХОМИШИН, «Парафіяльна місія», Івано-Франківськ: Нова Зоря 1999, 282.

⁶³ II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Lumen Gentium*, 10.

Найвищим проявом священничого служіння в парафії є Божественна Літургія. Так як метою Літургії є Євхаристія, то завданням священника є нести людям Живого Христа. Також говорячи про прояв священничого служіння, слід вказати на важливість священника в звершенні Святих Таїнств і благословень⁶⁴. Натомість завдання вірних полягає у тому, щоб не бути пасивними спостерігачами Євхаристійної Трапези, а приносячи Господеві чисте сумління, єднатися з Ним у Єхаристії.

З'єднавшись з Христом, вірні повинні ділитися ним у своїх сім'ях, формуючи духовний дім, місцях праці та у всьому світі, виконуючи місію *ad extra*. Святий Іван Павло II у післясинодальному апостольському повчанні *Christifideles laici* говорить, що в єднанні з Христом і його жертвою, ми повинні жертвувати себе самих і свою діяльність:

Усі їх учинки, молитви та апостольські починання, подружнє та сімейне життя, щоденна праця, відпочинок духу і тіла, якщо виконуються в Дусі, а й навіть прикrostі життя, якщо здійснюються терпляче, стають духовними жертвами, милими Богові через Ісуса Христа⁶⁵.

Підсумовуючи священничу місію парафіяльної спільноти, ми повинні застановитися над активною участю в літургії Церкви, адже вона є запорукою сповнення священничого служіння. Відтак, ми не повинні закриватися у вузькому колі парафії чи домашньої спільноти, а голосити про Христа і Церкву всьому світові.

2.3. ЦАРСЬКА МІСІЯ

В основі царської місії стоїть проповідування Божого Царства. Догматична конституція *Lumen gentium* стосовно цієї місії навчає:

⁶⁴ Детальніше про завдання священника дивись у другому розділі цієї праці «Священнослужителі парафії».

⁶⁵ ІВАН ПАВЛО II, Післясинодальне апостольське повчання *Christifideles laici*, 14.

Христос, ставши слухняним аж до смерті, через що Бог Його вивищив (пор. Флп 2, 8–9), увійшов у славу свого царства. Йому все підкоряється, аж доки Він не підкорить себе і все сотворене Отцеві, щоб Бог був усім в усьому (пор. 1 Кор 15, 27–28). Цю владу Він передав учням, щоб і вони усталилися в царській свободі й через самозречення та святе життя здолали в собі царство гріха (пор. Рм 6, 12); мало того – щоб вони, usługуючи Христові в ближніх, своїм смиренням і терпеливістю привели братів своїх до Царя, тому що служити Йому – означає царювати⁶⁶.

Великого значення місії царювання надає св. Іван Павло II. Він вказує на 2 аспекти, котрі сприяють реалізації царського служіння. «Перший з них названо «царською свободою» чи свободою від гріха. Другим аспектом є гідність людської особи, з чого випливає служіння іншому»⁶⁷. Говорячи про захист гідності людської особи, усвідомлюємо, що парафія мала би бути місцем, де ця гідність плекається і формується її важливість та правильне тлумачення.

Пошанування гідності особи, несе у собі прагнення до святішого життя, котре вповні сповнюється духом Христовим та у справедливості, любові й мирі успішно досягає своєї мети⁶⁸. Також про «царську гідність» висловлюється Катехизм Католицької Церкви:

Урешті, Божий Народ бере участь у царському служінні Христа. Христос владарює, притягуючи до Себе всіх людей через Свою смерть і Своє Воскресіння (Пор. Ів 12, 32). Христос - Цар і Господь усеїсвіту - став усім слугою, оскільки Він «прийшов не для того, щоб Йому служили, але послужити й дати Своє життя на викуп за багатьох» (Мт 20, 28). Для християнина «царювати - означає служити Йому» (II Ватиканський Собор, «*Lumen gentium*», 36), особливо «в особі убогих і терплячих», у яких Церква «визнає образ свого убогого й терплячого Засновника» (II Ватиканський Собор, «*Lumen gentium*», 8). Божий Народ здійснює свою «царську гідність», живучи згідно з цим покликанням служити з Христом⁶⁹.

З вище зазначеного випливає, що царська місія парафії – це голосіння Царства Божого, котре є царством справедливості і миру, царством, де шанується гідність особи. Реалізувати цю місію можливо тоді, коли служитимемо ближньому, адже так чинив сам Христос, котрий «прийшов не для того, щоб

⁶⁶ II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Lumen Gentium*, 36.

⁶⁷ О. СОРОКА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «*Ідіть і ви в мій виноградник*», 20.

⁶⁸ Пор. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Lumen Gentium*, 36.

⁶⁹ Катехизм Католицької Церкви, § 786.

Йому служили, але послужити й дати Своє життя на викуп за багатьох» (Мт 20, 28). Також, ми повинні бути відкритими на те, щоб Христос діяв через нас, ми повинні Його прийняти як Отця, а себе визнати Його дитиною, бо саме в такий спосіб, зможуть звершитися слова Спасителя – «Царство Боже всередині вас» (пор. Лк 17, 21).

Отож, підсумовуючи даний розділ, можемо ствердити, що парафіяльна спільнота є місцем, де люди через Таїнство Хрещення, стають членами Церкви (Тіла Христового), а прийнявши благодать зустрічі з Євхаристійним Христом, отримують місійні завдання Церкви: звіщати, освячувати та служити. Виконуючи це, вірні прямують шляхом до святості і осягнення Царства Божого, тому парафія стає доброю нагодою для зустрічі з Живим Христом.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРАФІЙ УГКЦ У М. СТРИЙ

1. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ПАРАФІЙ М. СТРИЙ

З історичних відомостей дізнаємося, що «перша письмова згадка про існування українського духовенства у Стрию існує з 1396 р. при акті судової справи за млин між Іваном Русиним, ректором парохії Пречистої Діви Марії і містом Львовом»¹.

Наступні відомості датуються початку XVI ст. і вказують на те, що стріяни мали 5 храмів. Властиво до цього переліку входили наступні церкви: храм Успіння Пречистої Діви Марії, котрий був збудований в місті під валом (неподалік теперішнього костелу), храм Різдва Пречистої Діви Марії, збудований за брамою міста від річки Стрий (сьогодні це територія між парохіяльним городом Успенської церкви і міською лазнею), храм Різдва Пречистої Діви Марії «на Ланах»², також храм Святого Духа, побудований за львівською брамою, і монастирський храм Воздвиження Чесного і животворящего Хреста Господнього³.

Впродовж XVI-XVIII ст. природні лиха завдавали нищівного удару сакральним спорудам Стрия. У 1672 р. «під час турецько-татарського нападу церкви разом з містом згоріли, але невдовзі були відновлені»⁴. Повінь 1696 р. знищила монастирський храм Воздвиження. З монастиря не залишилося жодної пам'ятки, окрім Євангелія, котре зберігалось у церкві с. Заплатин (Стрийського району). Про цей храм свідчить надпис, котрий залишили жертводавці на сторінка цього Євангелія:

¹ «Про нас» // сайт: Катедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці міста Стрия, <<http://uspinnia.org.ua/pro-nas/>> (дата звернення: 02.10.2018).

² «Лани» - назва тодішньої території передмістя, котра слугувала людям для рільничої промисловості.

³ Пор. О. Т. ПОШИВАК, «Церква Благовіщення на Ланах у Стрию» (10 лютого 2015) // сайт: Стрийська Старовина, <<http://staryj-stryj.com.ua/tserkva-blahovischennya/tserkva-blahovischennya-na-lanah-u-stryyu.html>> (дата звернення: 02.10.2018).

⁴ Р. ПАСТУХ, *Стрийщина крізь віки. Енциклопедична книга-альбом*, Дрогобич: Коло 2011, 312.

В ім'я Отця і Сина і со поспішенієм святого Духа купили сіє Євангеліє благочестиві мужіє на ім'я Васько Головка з женою своєю Анною за отпущеніє гріхов своїх і пердали є до рук чесного Отца Самуїла на той час ігумена будучого во храмі чесного і животворящего Креста служащих у престола того повинні за них Господа Бога благати за тілесноє здоровіє і душевное спаленіє...⁵.

Відтак «згідно з люстрацією 1764 р., в Стрию існували чотири церкви, що не мали жодної земельної ділянки, зате володіли крамницями біля ратуші та чиншовими будинками, завдяки яким отримували певні кошти на своє утримання»⁶.

Коли ж у Галичині прийшов до влади Австрійський уряд, то оцінивши ситуацію, провів церковну реформу. Цією реформою австрійська влада «... ліквідує дві українські церкви Стрия – Різдва Пресвятої Богородиці і Успення Пресвятої Богородиці та в 1785 р. взамін віддає українській громаді (Різдва Пресвятої Богородиці) будівлю костелу св. Марії Магдалини по ліквідованому монастирі оо. францішканів»⁷. Тому після реформи цесаря Йосифа II у місті залишилась лише одна церква, а інші три дерев'яні храми влада наказала розібрати.

Колишній костел оо. францішканів був дерев'яним, муроване було лише святилище, тому громада впродовж 1843-1846 рр. замість дерев'яних стін зводить муровані⁸. Тогочасний вигляд храму нагадував однонавовий костел з вежею-дзвіницею⁹ і лише у 1992-1994 рр. було добудовано бокові нави і храм набув сучасного вигляду¹⁰. «Після створення в 2000 р. Стрийської єпархії УГКЦ церква стала її кафедральним собором»¹¹.

Ще одна парафія, історія якої сягає часів початку XVII ст. знаходилася на передмісті «Ланах» (сучасна вул. Богдана Хмельницького) і носила титул Різдва Пресвятої Богородиці. Сам храм був дерев'яним і в 1667 р. під час чергових

⁵ Пор. О. Т. ПОШИВАК, *«Церква Благовіщення на Ланах у Стрию»*, (дата звернення: 02.10.2018).

⁶ Р. ПАСТУХ, *Стрийщина крізь віки. Енциклопедична книга-альбом*, 313.

⁷ *«Про нас»* // сайт: Катедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці міста Стрия, (дата звернення: 02.10.2018).

⁸ Пор. Р. ПАСТУХ, *Стрийщина крізь віки. Енциклопедична книга-альбом*, 315.

⁹ Див. Додатки А № 1.

¹⁰ Див. Додатки А № 2.

¹¹ Р. ПАСТУХ, *Стрийщина крізь віки. Енциклопедична книга-альбом*, 315.

набігів на Підгір'я татари його спалили¹². В той же час у с. Заплатин з метою уніфікації був ліквідований чоловічий монастир. Тому «стрияни користуючись цією нагодою розібрали монастирський храм Благовіщення Пречистої Діви Марії і перевезли його до Стрия на «Лани». Так повстав дерев'яний храм Благовіщення Пречистої Діви Марії в Стрию¹³, який проіснував з певними ремонтами до 1891 р.»¹⁴.

Зважаючи на критичний стан дерев'яного храму, котрий потребував постійного догляду і заміни, парафіяни вирішили звести новий мурований храм, про це дізнаємося з тогочасної парафіяльної книги «Церковний інвентар»¹⁵. Таким чином в 1886 р. повстає новий мурований храм¹⁶, котрий зберігся і досі. Цікавим фактом є те, що в 1908 р. цей храм відвідав з Архиєрейською візитацією митрополит Андрей Шептицький, про що свідчить його підпис¹⁷, залишений в книзі «Церковний інвентар».

Завдяки плідній праці цих двох парафій, розвиток греко-католицької спільноти у Стрию, набрав неабиякого позитивного прогресу і дав поштовх для створення нових парафій. Таким чином, впродовж 1991-2018 рр. було засновано сім нових парафій. В 1991 р. була зведена каплиця парафії святих верховних апостолів Петра і Павла, а в період 1992-2006 рр. збудовано величний храм¹⁸. В 1996 р. споруджено каплицю парафії святих Володимира і Ольги, а в 2001 почато спорудження кам'яної церкви, на даний час храм¹⁹ на етапі завершення будівництва. В 1997 р. було споруджено каплицю Всіх Святих Українського Народу, а в період 2003-2010 рр. було споруджено кам'яну церкву²⁰. Парафії

¹² Пор. О. Т. ПОШИВАК, «Церква Благовіщення на Ланах у Стрию», (дата звернення: 02.10.2018).

¹³ Опис дерев'яного храму Благовіщення Пресвятої Богородиці: оригінальна триверха будівля галицького типу. Складалася з трьох квадратних зрубів. Над вищим зрубом нави здіймався верх з двох четвериків, покритий чотирибічною банею, увінчаний сліпим ліхтарем з маківкою. Над зрубом вітваря був верх з одним чотирибічним заломом, покритий цибулястою банею на низькому пірамідальному даху. Таке завершення мав і бабинець, на другому ярусі якого містилася каплиця, оточена аркадною галереєю. Оперізувало споруду спільне піддашшя. Див. Додатки А № 3.

¹⁴ О. Т. ПОШИВАК, «Церква Благовіщення на Ланах у Стрию», (дата звернення: 02.10.2018).

¹⁵ Див. Додатки В № 1.

¹⁶ Див. Додатки А № 4 і № 5.

¹⁷ Див. Додатки В № 2.

¹⁸ Див. Додатки А № 6.

¹⁹ Див. Додатки А № 7.

²⁰ Див. Додатки А № 8.

періоду 1990-2000 рр. стали рушійними і дали поштовх для розвитку і створення нових парафій.

19 квітня 2002 р. була заснована парафія Блаженного священномученика Миколая Чарнецького. «Наприкінці 2003 р., з виділенням земельної ділянки, по вул. Добрівлянській була зведена тимчасова каплиця²¹, перевезена сюди зі с. Колодниця Стрийського району»²². З 2009 р. ведеться будівництво дерев'яного храму²³. В 2007 р. було споруджено каплицю святого Якова²⁴, а в 2009 р. розпочато зведення нового кафедрального храму святого Якова.

У 2005 р. було споруджено дерев'яну каплицю Блаженного священномученика Йосафата Коциловського²⁵, відтак у 2009 р. було посвячено наріжний камінь під будівництво кам'яного храму, станом на сьогодні зведено стіни храму і перекриття. Також на початковому етапі розвитку знаходиться парафія Блаженного священномученика Петра Вергуна і каплиця святого Франциска. В 2015 р. владика Тарас Сеньків видав декрет²⁶ про заснування парафії святого священномученика Йосафата Кунцевича.

Відтак «16 вересня 2018 року, Преосвященний владика Богдан (Манишин), єпископ-помічник Стрийської єпархії звершив чин освячення наріжного каменя під будівництво храму Положення пояса Пресвятої Богородиці»²⁷.

Як можемо спостерігати, вся історія формування парафій у м. Стрий, сповнена великим бажанням людей до пізнання духовності. Внаслідок діяльності і служіння перших двох парохій, було посіяно добре зерно віри, котре з плином часу проросло і дало добрі плоди. Парафії 1990 рр. зустрілися з безліччю викликів, долання котрих дало поштовх до заснування нових громад у 2000 рр.. Цей позитивний приріст розвитку духовності Стрия спостерігаємо й сьогодні.

²¹ Див. Додатки А № 9.

²² ПАРАФІЯ БЛАЖЕННОГО СВЯЩЕННОМУЧЕНИКА МИКОЛАЯ ЧАРНЕЦЬКОГО УГКЦ М. СТРИЙ, Вісник №1/1, (січень 2018), 1.

²³ Див. Додатки А № 10.

²⁴ Див. Додатки А № 11.

²⁵ Див. Додатки А № 12.

²⁶ Див. Додатки В № 3.

²⁷ «У Стрию буде збудовано новий храм» // сайт: Стрийська єпархія УГКЦ офіційний медіаресурс, 17 вересня 2018, <<http://stryiugcc.org.ua/u-stryiu-bude-zbudovano-novyi-khram/>> (дата звернення: 18.10.2018).

Тому щоб краще зрозуміти цей позитивний приріст деканату м. Стрий, ми детальніше розглянемо головні аспекти формування парафії.

2. КАНОНІЧНО-ЮРИДИЧНЕ ФОРМУВАННЯ

2.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПАРАФІЇ

Парафія як структурна одиниця Вселенської Церкви, має свій статус у церковному праві²⁸. Кодекс канонів Східних Церков (далі ККСЦ) вказує, що «парафія є визначеною спільнотою вірних, утвореною в сталий спосіб в єпархії, пастирська опіка над якою доручається парохіві» (кан. 279).

Згідно церковного права «парафія» складається з християн, і є визначеною спільнотою, котра створена на постійних засадах всередині Партикулярної Церкви²⁹. «Безумовно слід пам'ятати, що парафія є явищем локальним, а не універсальним. Універсальною є сама Церква»³⁰.

Важливо наголосити на тому, що парафія поділяється на два види, ККСЦ подає це у наступному каноні:

Парафія, як правило, повинна бути територіальною, отже, має охоплювати всіх вірних певної території, якщо ж за рішенням єпархіального Єпископа і за порадою пресвітерської ради це доцільно, то слід утворювати особові парафії з огляду на національність, мову, приналежність вірних до іншої Церкви свого права або навіть на якійсь іншій визначеній засаді (кан. 280 § 1).

Тому як правило, люди, котрі проживають на певній території, належать територіальній парафії. В свою чергу для вірних не є виключеною можливість обирати парафію не за територіальною приналежністю, а за власним бажанням.

Незважаючи на те, що парафія, здебільшого формується згідно територіального відношення, вона, як подає церковний законодавець, може бути сформована у відповідності до інших критеріїв, котрі проглядаємо у

²⁸ Говорячи про церковне право маємо на увазі Кодекс Канонічного Права (Codex Iuris Canonici) 1983 року, а також Кодекс Канонів Східних Церков 1990 року.

²⁹ Пор. П. ЕРДЕ, *Церковне конституційне право* / перекл. П. Гергелі, Львів: Свічадо 1998, 135.

³⁰ О. В. ОЛЬШАНЕЦЬКИЙ, *«Ідеальна парафія»* // сайт: Собор Української Греко-Католицької Церкви, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/львівська-архиепархія/доповіді/68-2014-р-ідеальна-парафія-о-володимир-ольшанецький>> (дата звернення: 16.03.2018).

вищезгаданому каноні (тут маємо на увазі особову парафію). Також слід пам'ятати, що основною метою територіальної чи особової парафіє є служіння для спасіння душ.

Варто зазначити, що «будучи заснованою, парафія, в силу самого права дістає права канонічної юридичної особи»³¹. На думку італійського викладача-каноніста Ліберо Джерози, згідно правового поняття парафії, слід виділяти три складові елементи: «*communitas christifidelium* (спільнота вірних), *Ecclesia particularis* (партикулярна Церква) у якій ця певна спільнота вірних утворена в стабільний спосіб, а також парох як її *pastor proprius* (власний пастир)»³². Отож далі ми глибше розглянемо ці складові елементи.

Communitas christifidelium (спільнота вірних) – цей суттєвий елемент розглядається в Кодексі Канонічного Права, а саме в кан. 516 § 2 і кан. 518. Цими канонами, церковний законодавець доцінює значення парафії: «... вона є постійною ієрархічною інституційною формою євхаристійної спільноти в партикулярній Церкві»³³, а також показує як вона різниться від змінних та харизматичних форм євхаристійних спільнот, котрі відомі для нас як об'єднання та церковні рухи.

Pars (частина) – цей другий важливий елемент парафії, котрий подає нам Кодекс, означає її, як частку партикулярної Церкви, а не як автономне утворення³⁴. У цьому проглядаємо еклезіологічне пояснення, а саме те, що усі вірні повинні почувати себе частиною однієї Церкви, котрою є Христос. Плекаючи єдність Церкви, дотримуючись принципу *communio*, вірні творять сопричастя на подвійній основі: особиста спільність з Богом, а також спільність з усіма людьми³⁵.

Pastor proprius (власний пастир). У звичайних умовах, бути провідником парафії належиться парафіяльному священику, тобто пароху. ККСЦ вказує: «Парох – це пресвітер, якому як особливому співпрацівникові єпархіяльного

³¹ В. ЛУБСЬКИЙ ТА ІН., *Церковне (канонічне) право*, Київ: Центр учбової літератури 2014, 228.

³² Л. ДЖЕРОЗА, *Церковне право* / перекл. Н. Щиглевської, Львів: Свічадо 2001, 309.

³³ Л. ДЖЕРОЗА, *Церковне право*, 310.

³⁴ Пор. там само, 310.

³⁵ Див. ГАНС УРС ФОН БАЛЬТАЗАР, «Наша програма – сопричастя» // *Сопричастя* 1 (1996), 26.

Єпископа, як власному пастиреві, доручена опіка над душами у визначеній парафії під владою цього ж єпархіального Єпископа» (кан. 281 § 1). Детальніші положення про пароха та його обов'язки розглянемо згодом.

Слід зазначити, що у своїй діяльності парафія керується нормами ККСЦ, Канонами Партикулярного права УГКЦ (далі КПП УГКЦ), приписами Парафіяльного правильника УГКЦ, а також різними нормами і рішеннями єпархіального єпископа.

2.2. ПАРАФІЯЛЬНИЙ СТАТУТ

Так як ми зазначали вище, після реєстрації, парафія в силу самого права отримує статус канонічної юридичної особи. Реєстрація парафії відбувається через реєстрацію її статуту (положень), згідно якого, відповідно до цивільного законодавства, визначається її правоздатність.

В Україні усі правові питання, котрі пов'язані зі свободою совісті і діяльністю релігійних організацій, регулюються законодавством України, а саме Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації», тому згідно 12 статті цього закону, статут релігійної організації повинен прийматися на загальних зборах віруючих громадян і містити в собі наступну інформацію:

- 1) вид релігійної організації, її віросповідну приналежність і місцезнаходження;
- 2) місце релігійної організації в організаційній структурі релігійного об'єднання;
- 3) майновий стан релігійної організації;
- 4) права релігійної організації на заснування підприємств, засобів масової інформації, інших релігійних організацій, створення навчальних закладів;
- 5) порядок внесення змін і доповнень до статуту (положення) релігійної організації;
- 6) порядок вирішення майнових та інших питань у разі припинення діяльності релігійної організації³⁶.

«Для реєстрації статуту (положення) релігійної громади громадяни в кількості не менше ніж десять чоловік, які утворили її і досягли 18-річного віку, подають заяву і статут (положення) на реєстрацію до державних

³⁶ Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» // сайт: Законодавство України, <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>> (дата звернення: 24.10.2018).

адміністрацій»³⁷. Далі, як зазначається у 14 статті вищезгаданого закону, «орган, який здійснює реєстрацію, в місячний термін розглядає заяву, статут (положення) релігійної організації, приймає відповідне рішення і не пізніше як у десятиденний термін письмово повідомляє про нього заявникам»³⁸.

Для того, щоб створити парафію, потрібно звернутися до місцевого єпископа з відповідним проханням. В свою чергу єпископ повинен погодити статут парафії, а також своїм декретом призначити керівника парафії (пароха чи адміністратора)³⁹.

2.3. СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛІ ПАРАФІЇ

2.3.1. ПАРОХ

ККСЦ вказує: «Парох – це пресвітер, якому як особливому співпрацівникові єпархіального Єпископа, як власному пастиреві, доручена опіка над душами у визначеній парафії під владою цього ж єпархіального Єпископа» (кан. 281 § 1).

Парохом повинен бути лише пресвітер, а не диякон чи мирянин, але як виняток, трапляються такі парафії, котрі не мають постійного пароха, тому опіка над такими парафіями доручається дияконам чи мирянам, але під керівною владою священика, котрий у свою чергу несе відповідальність за уділення Євхаристії вірним через цих служителів-помічників⁴⁰. Таку практику здебільшого зустрічаємо в латинській Церкві, кодекс котрої про це зазначає у кан. 517 § 2⁴¹. Стосовно східних Церков, то ККСЦ нічого не згадує про таку практику, але не є виключенням, що при крайній необхідності вона трапляється.

³⁷ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи» 2017, 9-10.

³⁸ Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації».

³⁹ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 10.

⁴⁰ Пор. В. ПОСПИШЛ, *Східне Католицьке Церковне право: згідно з Кодексом Канонів Східних Церков*, Львів: Свічадо 1997, 163.

⁴¹ Кан. 517 § 2 Якщо не вистачає священиків, то єпархіальний єпископ може довірити пастирське піклування над парафією диякону або іншій особі, котра не наділена священичим саном, або відразу декільком особам, також йому слід призначити священика, який, будучи наділений владою і повноваженнями парафіяльного настоятеля, стане керувати пастирським піклуванням (переклад з російської мови мій).

Для того, щоб пресвітер міг отримати іменування в парафію, він повинен: «...відзначатися добрими звичаями, здоровою наукою, дбайливістю за душі, розсудливістю та іншими чеснотами і прикметами, що їх вимагає партикулярне право для похвального виконання парафіяльного служіння» (кан. 285 § 1). Також цікавим моментом є те, що «якщо пресвітер одружений, то вимагаються добрі звичаї і від дружини і дітей, які живуть разом з ним» (кан. 285 § 2).

Згідно канону 287 § 1 ККСЦ, парох повинен виконувати пастирську опіку лише в одній парафії, але беручи реалії сьогодення і потребу Церкви, він може опікуватися кількома сусідніми парафіями. Також цікавим є те, що «душпастирство парох одержує на підставі канонічного призначення, але здійснювати його може, лише після канонічного прийняття парафії, згідно з приписом партикулярного права»⁴² (кан. 288).

Парох виконує свої обов'язки звичайною владою, вона не є делегованою, а впливає з його уряду (пор. кан. 289-294).

Згідно проведеного опитування, уряд пароха у деканаті м. Стрий виконують 6 священиків⁴³, до їхніх обов'язків входить надавати пастирську опіку вірним через навчання, освячування та керівництво (пор. кан. 289), про ці та інші обов'язки пароха, детальніше говориться у Парафіяльному правильнику Стрийської єпархії⁴⁴, тому далі ми їх коротенько оглянемо.

А. ОБОВ'ЯЗОК НАВЧАННЯ

Парох має обов'язок дбати за те, щоб у парафії, котру йому доручили, перш за все для вірних проповідувалося Слово Боже. Виконати це він може за допомогою проповідей під час Божественної Літургії, катехизацій, молитовного читання

⁴² КПП УГКЦ: кан. 39 (кан. 288 ККСЦ) Канонічне прийняття парафії відбувається з уведенням новоіменованого пароха в уряд, яке здійснює протопресвітер його округу, згідно з приписами літургійних книг, хіба що єпархіальний єпископ вирішить інакше.

⁴³ Див. Додатки В № 6.

⁴⁴ «Парафіяльний правильник Стрийської єпархії» взято з офіційного веб-сайту Стрийської єпархії УГКЦ // <<http://stryiugcc.org.ua/parafialnyi-pravylnyk-stryiskoi-ieparkhii/>> (дата звернення: 24.10.2018).

Святого Письма, організувавши реколекції в парафії чи місії та багато інших способів (пор. арт. 20).

Також «парох повинен ретельно дбати про свою постійну священичу формацію та брати активну участь в заходах, організованих з цією метою (арт. 21).

В ОБОВ'ЯЗОК ОСВЯЧУВАННЯ

Для того щоб гідно виконати обов'язок освячування, пароху належиться турбуватися, щоб Божественна Літургія стала вершиною життя парафіяльної спільноти і дбати про те, щоб вірні якнайчастіше приступали до таїнства покаяння та Пресвятої Євхаристії, а також засновувати на парафії різноманітні молитовні спільноти (пор. арт. 22).

С ЛІТУРГІЙНЕ ЖИТТЯ

Парафіяльний правильник наголошує на тому, що парох зобов'язаний служити Божественну Літургію за своїх парафіян кожної неділі, в дванадцять свята і в храмовий празник (пор. арт. 23). Про це також наголошує КПП УГКЦ⁴⁵.

Також перед великими святами та в навечір'я неділь, пароху належиться молитися у храмі Вечірню, а в саме свято і неділю молитися Утреню (пор. арт. 26). Згідно опитування, усі священнослужителі деканату м. Стрий виконують цей обов'язок⁴⁶.

Також до обов'язку пароха входить «...щодня публічно або приватно молитися принаймні одну цілісну частину церковного правила: Утреню або всі Часи, або Вечірню, або Повечір'я, або Опівнічну (відповідно до змоги та

⁴⁵ Кан. 40 (кан. 294 ККСЦ) § 1. Парох зобов'язаний звершувати Божественну Літургію за народ довіреної йому парафії щонеділі, у храмові свята парафії та в дванадцять свята, якими є: 1) Різдво Пресвятої Богородиці; 2) Всемірне Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста; 3) Введення в храм Пресвятої Богородиці; 4) Різдво Господа нашого Ісуса Христа; 5) Богоявлення Господа нашого Ісуса Христа; 6) Стрітіння Господнє; 7) Благовіщення Пресвятої Богородиці; 8) Вхід Господній в Єрусалим; 9) Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа; 10) Зіслання Святого Духа; 11) Преображення Господа нашого Ісуса Христа; 12) Успіння Пресвятої Богородиці.

⁴⁶ Див. Додатки В № 6.

обставин часу). Тільки поважна причина може звільняти його від цього обов'язку (арт. 27).

D. ОБОВ'ЯЗОК УПРАВЛІННЯ

Говорячи про обов'язок управління маємо на увазі служіння парафіянам, а не домінування над ними, тому з метою служіння парох повинен: вміло залучати талановитих парафіян до різноманітних служінь, наполегливо дбати про виховання молоді та дітей (пор. арт. 28), а також й інші обов'язки про котрі йдеться в арт. 28⁴⁷.

E. ОБОВ'ЯЗОК ЩОДО ПАРАФІЯЛЬНИХ КНИГ І АРХІВУ

Парох зобов'язаний вести парафіяльні книги і архів, тому беручи до уваги це, у кожній парафії повинні бути такі книги:

Реєстрацій хрещень і миропомазань; вінчань; похоронів; прибутків і витрат; пожертв і фондаций; церковного майна; реєстрації парафіян; візитацій парафії; хроніки парафії; прийняття намірень на Божественну Літургію; відвідування хворих; папки з протоколами передшлюбних досліджень, а також протоколи засідань парафіяльних рад (Арт. 29 § 3).

⁴⁷ Арт. 28. 1) Розпізнавати таланти і компетенцію членів парафіяльної спільноти та вміло залучати їх до відповідних служінь у самій спільноті та поза нею; 2) організувати ефективну співпрацю з пасторальною та економічною парафіяльними радами; 3) відповідально ставитися до пасторального планування та його реалізації в парафії; 4) в питаннях фінансово-господарської діяльності брати до уваги поради членів парафіяльної спільноти з відповідним досвідом; 5) систематично відвідувати родини парафіян, з особливою турботою дбати про осіб похилого віку, немічних, хворих, умираючих та тих, що переживають різні труднощі – одиноких, засмучених, неповносправних, вдів, сиріт, узалежнених осіб і т. п.; 6) підтримувати та розвивати ініціативи, спрямовані духовно-моральне зростання як поодиноких вірних, так всієї парафіяльної спільноти. Особливу увагу приділяти різним парафіяльним об'єднанням та рухам, присвяченим апостолятові та харитативному служінню; 7) максимально використовувати всі можливості для співпраці з виховними та навчальними закладами різних форм власності; 8) сприяти та координувати діяльність парафіяльних структур у співпраці на засадах християнської віри і моралі з відповідними суспільно-політичними та культурними організаціями; 9) дбати, щоб у парафіяльному храмі пропонувалася продукція релігійного характеру відповідного богословського та мистецького рівня, і не розповсюджувалися друківані чи інші матеріали, зміст яких не відповідає християнській вірі та моралі; 10) дбати про те, щоб у парафіяльному храмі була чистота, лад і охайність, відповідна Божому домові, та застосовувалися належні засоби безпеки для охорони як святих і дорогоцінних речей, так самого храму; 11) дбати, щоб усякого роду заходи, які мають відбуватися під його керівництвом, були організовані за критерієм християнської розсудливості.

Стосовно старих парафіяльних книг, то їх слід зберігати довічно в архіві (пор. арт. 31). Про це також зазначає КПП УГКЦ⁴⁸.

Ф. ОБОВ'ЯЗОК ПРОЖИВАННЯ В ПАРАФІЇ

Про обов'язок пароха проживати на території парафії зазначив владика Юліан Гбур, видавши декрет про «Загальне положення життя парохії згідно статуту і канонів УГКЦ». У восьмому пункті цього декрету зазначається: «Парох зобов'язаний проживати на території парохії. Громада або декілька громад, які входять в склад парохії, повинні подбати про належний парохіяльний будинок зі всіма умовами для проживання пароха і його сім'ї, до якої належать: священник, дружина, неодружені діти, батьки, які потребують опіки»⁴⁹.

Також парафіяльний правильник зазначає, що «якщо парох має потребу відлучитися від парафії більше як на тиждень, то зобов'язаний повідомити про це власного місцевого ієрарха і знайти собі заступника відповідно до вказівок єпархіального єпископа (арт. 36).

2.3.2. АДМІНІСТРАТОР

Парафіяльний правильник зазначає, що «у разі вакантності парафії, відповідно до кан. 297, § 1 ККСЦ, або якщо парох з певної причини зазнає перешкод у виконанні безпосередніх пастирських завдань (напр. переслідування, заслання чи нездатність), єпархіальний єпископ повинен якнайшвидше іменувати іншого священика адміністратором парафії» (арт. 47).

До того ж часу поки не іменували адміністратора, тимчасову опіку над парафією одержує сотрудник, якщо ж на парафії нема сотрудника, то опіку над парафією отримує парох з найблищої парафії (пор. арт. 48). Зважаючи на свій

⁴⁸ Кан. 42 (кан. 296, § 1 ККСЦ) § 2. Старі парафіяльні книги хрещень і миропомазань, реєстрації вінчань, пожертв і фундацій, церковного майна, слід зберігати в архіві парафії довічно. Щороку належить передавати до єпархіальній курії річні копії цих книг, хіба що єпархіальний єпископ вирішить інакше. Стосовно інших книг та документації слід діяти згідно з розпорядженням єпархіального єпископа.

⁴⁹ Див. Додатки В № 5.

уряд, адміністратор має ті самі права і обов'язки, що і парох (пор. арт. 49 § 1). Важливо наголосити на тому, що уряд адміністратора є тимчасовим (пор. арт. 51). Згідно проведеного опитування у деканаті м. Стрий, уряд адміністратора виконують 2 священнослужителі⁵⁰.

2.3.3. СОТРУДНИК

Термін «сотрудник» знаходимо в канонічному законодавстві Католицької Церкви. Про права та обов'язки парафіяльного сотрудника говориться в ККСЦ (канн. 300-303), а також в ПП УГКЦ (канн. 40 і 44). Парафіяльний правильник говорить, що парафіяльний сотрудник – це пресвітер, який призначений єпархіальним єпископом для допомоги парохів (чи адміністраторові) певної парафії, якщо це є необхідним та корисним для пастирської опіки над вірними (пор. арт. 52).

Парафіяльного сотрудника іменує єпархіальний єпископ (пор. арт. 53). Права і обов'язки парафіяльного сотрудника визначає ККСЦ⁵¹. Парафіяльний правильник наголошує на тому, що «між парохом і парафіяльним сотрудником повинні існувати братерські стосунки, процвітати взаємна любов і пошана, вони мають допомагати один одному порадами, підтримкою і прикладом, виконуючи опіку над парафією злагоджено та зі спільною дбайливістю» (пор. арт. 57 § 2). За своє служіння сотрудник має право отримувати винагороду (пор. арт. 59).

Згідно проведеного опитування у деканаті м. Стрий, у 7 з 8 парафій є сотрудники⁵².

⁵⁰ Див. Додатки В № 6.

⁵¹ Кан. 302 § 1. Права й обов'язки парафіяльного сотрудника впливають із загального і партикулярного права, а також грамоти єпархіального Єпископа, і повинні виконуватись під владою пароха, але, якщо щось інше виразно не застережено і за винятком обов'язку, про який мова в кан. 294, парафіяльний сотрудник повинен з уваги на свій уряд допомагати парохів у всій парафіяльній службі і, в разі потреби, заступати пароха.

⁵² Див. Додатки В № 6.

2.3.4. Диякон

Отож, «диякон на підставі свячення належить до священнослужителів і приписується до єпархії, для служіння якої посвячується» (арт. 61). Диякон у співслужінні з пресвітерами, бере активну участь у звершенні Божественної Літургії (пор. арт. 62).

Якщо диякон має декрет про призначення у парафію, то до його обов'язків належить допомагати пароху в організації парафіяльної діяльності (катехизувати, займатися харитативною і благодійною діяльністю) (пор. арт. 63).

Беручи до уваги парафії деканату м. Стрий, то на даний час дияконське служіння, згідно опитування, відбувається лише у кафедральному храмі Успіння Пресвятої Богородиці⁵³.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРАФІЯЛЬНИХ СТРУКТУР

3.1. ПАРАФІЯЛЬНА ПАСТОРАЛЬНА РАДА

Щоб краще зрозуміти суть парафіяльної ради і її важливість у сьогоденні, нам варто звернути свій зір у минуле, а саме на історичний контекст і розвиток даного парафіяльного органу. Парафіяльна рада у недалекому минулому знаменувалась дещо іншою назвою, а саме «церковним комітетом», або ж як говорять у народі «церковною десяткою»⁵⁴. Цей комітет являв собою контролюючий орган, котрий брав на себе роль керівника парафії, а священнослужитель вважався парафіяльним працівником, іншими словами служителем культу.

Коли ж наша Церква вийшла з підпілля, то явище церковного комітету еволюціонувало. Якщо в минулому голова церковної десятки виключав уряд пароха, то сьогодні головою цього органу є парох, про що виразно говорить статут парафіяльної пасторальної ради: «Головою пасторальної ради є парох»⁵⁵. Слід зазначити, що цей титул пароха впливає з його присяги:

⁵³ Див. Додатки В № 6.

⁵⁴ Пор. О. В. ЖДАН, «Парафіяльні ради: створення і провід» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідіть і ви в мій виноградник». Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 71.

⁵⁵ Парафіяльний правильник Стрийської єпархії, арт. 8.

Крім того, вірую у все те, що увірувати наказує Свята Католицька Римська Церква, присягаю не марнувати церковних дібр, не заставляти, не продавати, не здавати церковному братству на будь-яку їх потребу; присягаю, що Церкву і парафію, що її мені призначили, до кінця життя мого не залишу, але тільки про неї старанно дбатиму і не буду переселюватись на іншу парафію чи до іншої єпархії без пастирського на це благословення⁵⁶.

Стосовно цього також висловлюється Катехизм УГКЦ, головно операючись на апостольську практику: «Засновуючи нові християнські спільноти, апостоли ставили на їх чолі *пресвітерів* (з грецької *старійшина*) або *єпископів* (з грецької – *той, хто наглядає, опікун*)...»⁵⁷.

Далі ми детальніше розглянемо створення пасторальної парафіяльної ради згідно статуту⁵⁸.

3.1.1. СТВОРЕННЯ, СТРУКТУРА ТА СКЛАДИ РАДИ

ККСЦ зазначає: «У парафії повинні бути, згідно з приписами партикулярного права власної Церкви свого права, відповідні ради, які займалися б пастирськими і економічними справами» (кан. 288). Згідно цього канону, а також канону 41⁵⁹ КПП УГКЦ, при кожній парафії повинна бути створена пасторальна рада, котра служитиме парафіяльній спільноті для блага Церкви і виконання її місії у світі (пор. арт. 1).

Процес створення пасторальної ради є нелегким і вимагає від пароха доброї підготовки та терпеливості. Не винятком є упереджена реакція парафіян стосовно змін у парафії, тому, як радить нам посібник з пасторального планування: «...кожну зміну слід впроваджувати обережно та зважено, керуючись порадами і вказівками місцевого єпископа, вікарія чи єпархіального координатора»⁶⁰. Згідно проведеного опитування у деканаті м. Стрий, лише одна

⁵⁶ О. В. ЖДАН, «Парафіяльні ради: створення і провід» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідіть і ви в мій виноградник», 75-76.

⁵⁷ Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха», § 490.

⁵⁸ Статут парафіяльної пасторальної ради, Додаток 1 до Парафіяльного правилника Стрийської єпархії // <<http://stryiugcc.org.ua/parafiiialnyi-pravylnyk-stryiskoi-ieparkhii/>> (дата звернення: 24.10.2018).

⁵⁹ Кан. 41 § 1. У парафії повинні бути пастирська та економічна ради, які повинні допомагати парохів у виконанні його обов'язків.

⁶⁰ *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*. Посібник з пасторального планування, Львів 2016, 11.

парафія не має створеної пасторальної ради, натомість вона перебуває на етапі створення⁶¹.

Отож, окреслюючи початкові положення пасторальної ради, статут зазначає, що «пасторальна рада є колективним дорадчим органом у парафії і не є юридичною особою» (арт. 3). Щодо вирішення різноманітних питань, які стосуються душпастирського уряду, то компетентним, як зазначалось вище, є лише парох, котрий склав присягу і несе відповідальність за парафію перед єпархіальним єпископом (пор. арт. 3).

Важливо наголосити й на документах, котрими повинна керуватись пасторальна рада. До них відносяться: «Кодекс канонів Східних Церков, КПП УГКЦ, Парафіяльний правильник Стрийської Єпархії, декрети і вказівки єпархіального єпископа і статут» (пор. арт. 4).

У розділі статуту про структуру і склад ради, знаходимо, що до пасторальної ради можуть бути обрані парафіяни, котрі відзначаються:

...доброю вірою, провадять моральний спосіб життя, беруть активну участь у житті своєї парафії, вирізняються дарами мудрості, розважливості, умінням спілкуватися та працювати з іншими людьми, а також є фахівцями в певній ділянці, корисній для служіння, та виявляють готовність присвятити свій час і вміння для добра парафіяльної спільноти (арт. 6).

Стосовно складу пасторальної ради, то до неї мають входити: всі священники, які служать на парафії, представники монаших згромаджень і інші богопосвячені особи, що діють на території парафії; члени, котрих обирає парафіяльна спільнота, а також до складу можуть бути призначені парохом особи, котрі мають особливу компетентність у певних питаннях та різноманітні комітети (пор. арт. 7).

Вибори членів пасторальної ради відбуваються на загальних парафіяльних зборах, про скликання яких, парох зобов'язаний повідомити всіх парафіян не менше ніж за три тижні, також на виборах повинен бути присутній представник єпархіального єпископа (пор. арт. 10-11). «Парох повинен бути присутнім на

⁶¹ Див. Додатки В № 6.

зборах Ради та їх очолювати, оскільки він представляє законно всі інтереси парафії та має право підпису під усіма легальними документами, які стосуються діяльності його парафії»⁶². Слід зазначити, що половину членів пасторальної ради обирають парафіяни, а інша частина залишена за компетенцією пароха (пор. арт. 13).

Вибравши усіх членів пасторальної ради, парох впродовж 15 днів повинен письмово звернутися до єпархіального єпископа з прохання затвердити склад ради, а самі члени ради зобов'язані скласти обіцянку⁶³ сумлінно виконувати свої обов'язки (пор. арт. 15-16). Стосовно кількості членів ради і терміну їхніх повноважень, то статут визначає наступне: рада повинна складатися від 5 до 20 осіб, повноваження котрих тривають три роки (пор. арт. 9, 18).

Діяльність пасторальної ради має бути затверджена статутом, котрий регламентує наступні питання: назву ради, її мету діяльності, умови членства, правила проведення нарад ради, перелік і опис специфіки діяльності комітетів, умови припинення діяльності ради та окремих комітетів⁶⁴.

3.1.2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Згідно положень статуту, засідання пасторальної ради мають відбуватися не менше трьох разів на рік, також варто наголосити, що парох, при необхідності може організувати засідання ради будь-коли (пор. арт. 21). Основною метою ради є допомагати священику у душпастирстві, використовуючи весь спільний потенціал.

Щодо завдання пасторальної ради, то його можна окреслити наступними послідовними етапами: «роздуми та оцінка актуальної релігійної ситуації у парохії; роздуми над покращенням релігійного життя парохії; координація

⁶² І. ЛЕНЬО, «Парафіяльна рада як форма реалізації активної участі мирян у розбудові власної парафії» // сайт: Комісія у справах мирян УГКЦ, 2016, <http://laityugcc.org.ua/jak-stvoriti-mirjansku-organizaciju.html?file=tl_files/...pdf> (дата звернення: 06.10.2018).

⁶³ Див. Додатки В № 7.

⁶⁴ Пор. І. ЛЕНЬО, «Парафіяльна рада як форма реалізації активної участі мирян у розбудові власної парафії».

душпастирських починань на території парохії»⁶⁵. Також Ігор Леньо у своїй статті наводить різноманітні завдання, котрими може займатися пасторальна рада, а зокрема наступні:

...представлення пасторального плану, розробленого духовенством, різні пасторальні програми праці з людьми різних вікових категорій та потреб, питання покращення богослужбового життя парафії, покращення катехизації, організація праці з молоддю, проведення літніх таборів, організація реколекцій, підготовка різних молитовних акцій, оздоблення храму, підтримка порядку у храмі, відвідування хворих парафіян на дому, організація гуртка із вивчення Біблії, євангелізаційні програми для молодих подруж, робота молитовних груп, видання парафіяльної газети, вирішення конфліктних ситуацій⁶⁶.

На думку пана Ігора Леньо, доброю практикою для пасторальної ради є створення комітетів, які зваживши на специфіку і потреби парафії сприятимуть розвитку парафіяльного життя. Натомість, доцільніше називати такі групи не комітетами, а ініціативними групами чи спільнотами, бо «комітет» здебільшого нагадує радянську систему управління парафією. Загалом ми можемо окреслити такі ініціативні групи: катехитична, богослужбова (літургійна), євангелізаційна, організаційно-господарська, інформаційно-видавнича, та інші⁶⁷.

Кожна з вище перелічених ініціативних груп має свої завдання. Наприклад катехитична група відповідає за проведення катехизації на парафії, організації вистав і сценок, проведення гуртків. Євангелізаційна група займається організацією парафіяльних чувань чи реколекцій. Організаційно-господарська дбає про підтримання порядку у храмі, а інформаційно-видавнича відповідає за видання парафіяльного вісника, на сторінках якого можна донести до всіх парафіян інформацію про життя парафії, розклад богослужінь, оголошень, інформацію від пароха, тощо⁶⁸.

Також стосовно парафій, котрі будують храм, чи парафіяльний будинок, доцільно створювати будівельну ініціативну групу до котрого можуть входити

⁶⁵ О. М. ФРЕДИНА, «Участь мирян у парафіяльній пастирській раді» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідїть і ви в мій виноградник». Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 87.

⁶⁶ І. ЛЕНЬО, «Парафіяльна рада як форма реалізації активної участі мирян у розбудові власної парафії».

⁶⁷ Пор. там само.

⁶⁸ Пор. І. ЛЕНЬО, «Парафіяльна рада як форма реалізації активної участі мирян у розбудові власної парафії».

зацікавлені і компетентні у справі будівництва парафіяни. Таким чином, через залучення парафіян у вище зазначений спосіб, парох має можливість повніше пізнати своїх вірян і побудувати міцну спільноту навколо праці і молитви.

Важливо, щоб тривалість зустрічі пасторальної ради не перевищувала двох годин і сам час був використаний для ефективної і плідної праці⁶⁹.

Підводячи підсумки стосовно діяльності парафіяльної пасторальної ради, можемо ствердити, що створення ефективної ради є великим викликом для парафії і Церкви загалом. Тому прийнявши цей виклик, ми покликані гідно його сповняти, несучи в свою спільноту дух братерства і любові, співпрацюючи один з одним – творити живу парафію.

3.2. ПАРАФІЯЛЬНА ЕКОНОМІЧНА РАДА

Оскільки парафія позиціонує себе як неприбуткова організація, то «діяльність релігійної громади потребує фінансування для забезпечення хоча б свого існування, а тим паче для активного розвитку»⁷⁰. Беручи до уваги такий фактор, парафія повинна створити спеціальну раду, котра займатиметься виключно розглядом фінансових питань і поданням фахових пропозицій пароху чи адміністратору парафії. З огляду на це, така рада отримує назву – парафіяльна економічна рада. Отож далі ми детальніше розглянемо аспекти її діяльності згідно статуту⁷¹.

3.2.1. СТВОРЕННЯ, СТРУКТУРА ТА СКЛАДИ РАДИ

Подібно як і в пасторальній раді, головою економічної ради є парох, йому ж належить «представляти парафію у всіх питаннях як перед Церквою так і перед

⁶⁹ Пор. О. М. ФРЕДИНА, «Участь мирян у парафіяльній пастирській раді» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «Ідіть і ви в мій виноградник», 87.

⁷⁰ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи» 2017, 14.

⁷¹ Статут парафіяльної економічної ради, Додаток 2 до Парафіяльного правилника Стрийської єпархії // <<http://stryiugcc.org.ua/parafialnyi-pravylnyk-stryiskoi-ieparkhii/>> (дата звернення: 24.10.2018).

державою згідно церковного законодавства, а тому (парох) має право підпису під усіма документами і зберігання парафіяльної печатки»⁷².

Порадившись з пасторальною радою, парох призначає членів до економічної ради, кількість котрих повинна сягати 4 або 6 осіб (пор. арт. 7-8). Після призначення складу ради, парох повинен письмово повідомити єпархіального єпископа про створення економічної ради та подати список її членів (пор. арт. 13). «Економічна рада законно починає свою діяльність тільки після прилюдного прийняття її членами обіцянки⁷³ сумлінно виконувати свої обов'язки» (арт. 10 § 1).

3.2.2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Беручи до уваги те, що економічна рада є дорадчо-консультативним органом, то головна її мета полягає в допомозі пароху своїми фаховими порадами в економічній і майновій сферах діяльності парафії.

З цього випливають наступні завдання ради:

Допомагати парохів в управлінні рухомим і нерухомим майном парафії; займатися пошуком додаткових коштів на потреби парафії, крім звичайних пожертв вірних; порадившись із парохом, визначати місячні мінімальні розміри добровільних пожертв вірних, призначених для парафії; дбати та допомагати про належне збирання внесків і пожертв (арт. 16).

Важливо наголосити, що саме економічна рада допомагає складати фінансові плани, кошториси, займається також підготовкою річного бюджету, готує звіти, зокрема представляє вкінці року фінансовий звіт про виконання запланованого бюджету, про що зазначає статут: «у кінці кожного календарного року парох інформує громаду про діяльність економічної ради, а скарбник (бухгалтер) представляє фінансовий звіт перед всією парафією» (арт. 18).

⁷² І. ЛЕНЬО, «Парафіяльна рада як форма реалізації активної участі мирян у розбудові власної парафії».

⁷³ Див. Додатки В № 8.

Чудовою практикою є друкувати цей звіт у парафіяльному віснику⁷⁴ чи опублікувати його на веб-сайті парафії. Таким чином парафіяльна громада має змогу поглянути куди, та на які потреби були витрачені кошти. Такого роду звіт, як правило, відображає об'єктивність і чесність пароха та економічної ради, і збільшують рівень довіри між мирянами та духовенством.

Згідно проведеного опитування у деканаті м. Стрий, лише одна парафія не має створеної економічної ради, натомість вона перебуває на етапі створення⁷⁵.

4. ПАРАФІЯЛЬНІ СЛУЖІННЯ

В положеннях Парафіяльного правилника Стрийської єпархії про парафіяльні служіння зазначається, що відповідно до душпастирських потреб, парох повинен подбати, щоб у парафії були: «...катехит, дяк, диригент, скарбник, паламар, дзвонар, та інші працівники, відповідно до потреб парафії» (арт. 76).

Зважаючи на це, ми розглянемо основні парафіяльні служіння згідно Парафіяльного правилника Стрийської єпархії і декрету владики Юліана Гбура про «Обов'язки церковного причту», а також дослідимо як діють ці служіння при парафіях деканату м. Стрий.

4.1 Дяк

Парафіяльний правилник подає нам, що «дяк повинен бути практикуючим християнином, який відзначається добрим християнським життям, духовністю й моральністю та користується повагою серед парафіян» (арт. 77). Дяк повинен мати дяківську освіту, або ж бути обізнаним із богослужіннями згідно канонів УГКЦ (пор. арт. 78).

Свій статус церковного дяка, він отримує опісля прилюдної присяги добросовісного служіння в парафії і послуху парохіві (пор. арт. 79 § 1). Обабіч

⁷⁴ Пор. І. ЛЕНЬО, «Парафіяльна рада як форма реалізації активної участі мирян у розбудові власної парафії».

⁷⁵ Див. Додатки В № 6.

цього «за недобросовісне ставлення дяка до виконання своїх обов'язків після принаймні трьох усних та одного письмового попередження пароха його можуть звільнити⁷⁶ від служіння» (арт. 79 § 1). Щодо місячної винагороди за дяківську працю, то її визначає парох, беручи до уваги рівень кваліфікації дяка і обсяг його роботи (пор. арт. 82).

Згідно проведеного опитування у деканаті м. Стрий, усі парафії мають дяків, натомість лише 3 з 8 дяків мають дяківську освіту, також стосовно прилюдної присяги добросовісного служіння, то ніхто з них її не складав⁷⁷.

4.2. ДИРИГЕНТ

Диригент (регент парафіяльного церковного хору) «повинен мати диригентську освіту або принаймні добре знати диригентську справу та бути обізнаним із церковними богослужіннями згідно з літургійною традицією УГКЦ, відзначатися побожністю та мати повагу серед парафіян» (арт. 84).

Подібно як і дяк, диригент повинен скласти прилюдну присягу, опісля чого отримує статус парафіяльного регента (пор. арт. 85 § 1). Якщо церковний дяк має музичну освіту, то він може займати посаду диригента (пор. арт. 87). Стосовно місячної винагороди за диригентську працю, то її визначає парох, беручи до уваги рівень кваліфікації регента і обсяг його роботи (пор. арт. 88).

Згідно проведеного опитування у деканаті м. Стрий, 6 з 8 парафій мають регентів, котрі не склали прилюдної присяги добросовісного служіння⁷⁸.

4.3. ПАЛАМАР

Слід пам'ятати, що «паламаря призначає та відкликає парох» (арт. 90). До його обов'язків належить:

⁷⁶ Арт. 80 § 2. Підставами для звільнення можуть бути: недобросовісне ставлення до дяківського служіння (часті або постійні запізнення чи відсутність на служінні, занедбання уставу тощо), ведення неморального способу життя, публічне згіршення, непослух пароху, обмова чи очорнення Церкви, єпископа, священника або парафіян.

⁷⁷ Див. Додатки В № 6.

⁷⁸ Див. Додатки В № 6.

- 1) зберігати ключі від церковних приміщень;
- 2) передавати ключі від храму чи інших церковних приміщень лише з виразного дозволу пароха;
- 3) вчасно відчиняти й замикаєти храм;
- 4) запалювати й гасити світло;
- 5) дбати про протипожежну безпеку;
- 6) дбати про чистоту й порядок захристії;
- 7) добросовісно прислужувати священнослужителю під час богослужінь: відповідати за кадило й ладан, запалювання свічок і світла, подавання і забирання аналоя тощо;
- 8) утримувати в чистоті підсвічники, панікадила, кадильниці та іншу церковну утвар (семисвічник, рами ікон, лампади тощо);
- 9) стежити за станом церковних хрестів, зокрема «Голготи» й патериць;
- 10) стежити за своєчасним забезпеченням парафіяльного храму свічками, ладаном, вугіллям до кадильниці;
- 11) виконувати інші доручення пароха (арт. 91).

За свою працю, паламар має право отримувати винагороду, котру встановлює парох (пор. арт. 94).

Згідно проведеного опитування деканату м. Стрий, лише одна парафія не має паламаря⁷⁹.

4.4. КАТЕХИТ

Згідно парафіяльного правильника «катехит⁸⁰ – це покликана особа, належно підготовлена, сформована та скерована Церквою для допомоги парохів в служінні та вихованні у вірі Божого народу» (арт. 109). В наступних положеннях правильник зазначає, що «особа, яка бажає бути катехитом, вибирається з парафіяльної спільноти й скеровується на навчання за рекомендацією пароха або ж приймається вже з відповідною освітою та знаннями з-посеред вірних» (арт. 112).

Щодо обов'язків катехита вказано наступні положення:

- 1) вести зразкове християнське життя, брати активну участь у літургійному та суспільному житті парафіяльної спільноти;

⁷⁹ Див. Додатки В № 6.

⁸⁰ Арт. 110. Катехит повинен пройти відповідну формацію згідно із затвердженою компетентною церковною владою програмою (навчання на катехитичних курсах, у катехитичному інституті тощо). Формація катехита передбачає вивчення Святого Письма, творів святих отців, богослов'я, літургії, східної духовності, катехитики, психології, педагогіки, морального богослов'я.

- 2) проводити катехитичне навчання згідно з положеннями Католицької Церкви та програмами, затвердженими Синодом Єпископів УГКЦ і єпархіальним єпископом з урахуванням культурних традицій та особливостей громади;
- 3) у виконанні своїх обов'язків з повагою і належним послухом підпорядковуватися парохів та церковній владі;
- 4) щорічно брати участь у реколекціях, навчаннях, інших заходах, які організовуються деканальним катехитичним осередком і єпархіальною катехитичною комісією;
- 5) співпрацювати з парохом, деканальним катехитичним осередком, єпархіальною катехитичною комісією з метою поглиблення й вдосконалення методів катехитичного навчання;
- 6) вести журнал обліку занять і відвідування;
- 7) упродовж місяця після отримання благословення на катехитичне служіння подати директорів катехитичної школи річний план роботи;
- 8) звітувати голові деканального катехитичного осередку про стан катехизації в парафії наприкінці навчального року;
- 9) ставитися з християнською повагою до представників інших конфесій та релігій;
- 10) у разі неможливості виконувати катехитичне служіння заздалегідь (принаймні за місяць) письмово повідомити про це пароха (арт. 115)⁸¹.

Згідно опитування деканату м. Стрий в 6 з 8 парафій є катехити, котрі мають катехитичну освіту, стосовно інших парафій, то служіння катехитів виконують парафіяльні священики⁸².

4.5. СКАРБНИК (БУХГАЛТЕР)

Парафіяльний правильник подає нам, що «скарбник (бухгалтер) – це практикуючий християнин, що провадить моральний і чесний спосіб життя, вирізняється дбанням про добро Церкви, втішається повагою серед парафіян та є знавцем у фінансових справах» (арт. 95). Скарбника призначає парох, з огляду на свої обов'язки він повинен бути членом економічної парафіяльної ради (пор. арт. 97-98).

Основними завданням скарбника є допомагати парохів в чесному та відповідальному веденні фінансової та бухгалтерської справ парафії:

- 1) ретельно та дбайливо вести касову книгу парафії;

⁸¹ «Парафіяльний правильник» взято з: *Матеріали Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви*. Івано-Франківськ, 30 серпня - 6 вересня 2015 р. // Спецвипуск «Благовісника КТВА УГКЦ 2015 року», Львів 2015.

⁸² Див. Додатки В № 6.

- 2) у перших числах кожного місяця виплачувати щомісячну винагороду парафіяльним священнослужителям та іншим працівникам парафії;
- 3) проводити вчасно оплату всіх комунальних та соціальних зобов'язань парафії;
- 4) зберігати та архівувати всі квитанції про оплату (газ, світло, податки, соціальні внески і т. п.);
- 5) допомагати пароху вести книгу церковного майна (інвентаризаційну) та своєчасно вносити до неї зміни й доповнення; допомагати готувати щорічний фінансовий звіт та звіт про майновий стан парафії (арт. 99).

Важливо є те, що «без відома пароха скарбник не може розпоряджатися церковними коштами. На будь-які витрати чи оплати він щоразу повинен отримати виразний дозвіл чи розпорядження пароха» (арт. 100 § 1). Згідно проведеного опитування деканату м. Стрий, усі парафії мають скарбників⁸³.

Цікавим є те, що коли була заснована Стрийська єпархія, тодішній Єпарх Стрийський владика Юліан Ѓбур, видав декрет про «Обов'язки церковного причту»⁸⁴. Положення, котрі він зазначив дуже перегукуються з положеннями Парафіяльного правильника Стрийської єпархії і властиво це дало змогу для доброї формації парафіяльних служінь, зокрема в деканаті м. Стрий.

⁸³ Див. Додатки В № 6.

⁸⁴ Див. Додатки В № 4.

РОЗДІЛ 3

ПАРАФІЯЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У цьому розділі ми постараємося відобразити основні парафіяльні виклики громад деканату м. Стрий. У процесі дослідження, ми також поговоримо про перспективи їхнього вирішення на прикладі діючих парафій.

1. БУДІВНИЦТВО ХРАМУ

Опісля заснування парафії усі громади початку 1990 рр.¹ і до сьогодні зіткнулися з важливим викликом – будівництвом храму. Оцінюючи сьогоднішній стан парафій бачимо, що громади 1990 рр. уже служать у новозбудованих храмах.

Проглядаючи розвиток парафій 2000 рр.² спостерігаємо позитивну статистику вирішення даного виклику. Оскільки ці громади знаходяться на різних етапах будівництва храму, втішним є той факт, що будівництво не зупиняється і в скорому часі вірні зможуть молитися у нових храмах.

Успішним чинником у будівництві храму є відкритість пароха чи адміністратора у процесі будови. До прикладу о. Олег Овсяник (адміністратор парафії блаженного священномученика Миколая Чарнецького) веде спеціальну рубрику «Будівництво храму» у парафіяльному віснику³. У цій рубриці, отець кожних два тижні, описує обсяг зробленої роботи, відображає фінансові затрати і описує подальші кроки будівництва нового храму. Такого роду відкритість і доступність, дають змогу парафіянам прослідкувати розвиток будівництва храму до котрого вони долучаються, кожен у свій спосіб.

¹ Маємо на увазі наступні парафії: парафія Всіх Святих Українського Народу, парафія верховних апостолів Петра і Павла і парафія святих Володимира і Ольги.

² Маємо на увазі наступні парафії: парафія блаженного священномученика Йосафата Кунцевича, парафія блаженного священномученика Йосафата Коциловського, парафія блаженного священномученика Миколая Чарнецького.

³ Див. Додатки В № 9.

Стосовно новоствореної парафії Положення пояса Пресвятої Богородиці, то вона знаходиться на початковому етапі, у вересні 2018 р. владика Богдан (Манишин) освятив наріжний камінь під будівництво храму⁴.

2. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАРАФІЇ

Наступним важливим викликом з яким зіштовхнулася кожна парафія деканату м. Стрий є виклик фінансового забезпечення. Для того, щоб зрозуміти як правильно його подолати нам спершу слід охарактеризувати фінансовий аспект забезпечення парафії, а також визначити джерела формування коштів парафії.

Оскільки парафія є юридичною особою, яка має самостійний баланс, діє на основі повного господарського розрахунку та самофінансування, а також набуває, володіє, користується і розпоряджається майном, що їй належить на підставі права власності (культурними та іншими будівлями і спорудами, предметами культури, грошовими коштами, об'єктами виробничого, соціального і благодійного призначення, транспортом, іншим рухомим і нерухомим майном, необхідним для здійснення статутної діяльності), вона несе певні витрати, у зв'язку з чим виникає потреба у фінансуванні її діяльності⁵.

Зважаючи на вище перелічені факти, парафія стикається з питання фінансування. В призмі парафії, фінансові надходження складаються з «добровільних пожертв фізичних і юридичних осіб та інших, не заборонених церковним і цивільним законодавством джерел»⁶. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації» у 18 статті постановляє, що «релігійні організації (парафії) мають право звертатися за добровільними фінансовими та іншими пожертвуваннями і одержувати їх»⁷.

Повертаючись до питання фінансування парафії, можемо виокремити наступні форми фінансування: «самофінансування; фінансування спонсорами,

⁴ Див. «У Стрию буде збудовано новий храм» // сайт: Стрийська єпархія УГКЦ офіційний медіаресурс, 17 вересня 2018, <<http://stryiugcc.org.ua/u-stryiu-bude-zbudovano-novy-khram/>> (дата звернення: 27.10.2018).

⁵ Б. І. Пшик, Р. Є. Олейнюк, О. П. Кундря-Висоцька, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 10-11.

⁶ Б. І. Пшик, Р. Є. Олейнюк, О. П. Кундря-Висоцька, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 10-11.

⁷ Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації», // сайт: Законодавство України, <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>> (дата звернення: 08.10.2018).

меценатами, благодійниками, жертводавцями; фінансування на засадах цільового капіталу; кредитування; державне фінансування»⁸. Усі ці форми фінансування являються для парафії джерелами надходження матеріальних засобів і про них варто поговорити детальніше.

2.1 САМОФІНАНСУВАННЯ

Оскільки «парафія забезпечує свої матеріальні потреби на основі повного господарського розрахунку та самофінансування»⁹, то її основними джерелами фінансування є кошти засновників¹⁰, а також кошти, котрі парафія отримує впродовж своєї діяльності.

Отже, щоб зрозуміти як цих два джерела функціонують, нам слід розглянути їх детальніше. «При створенні парафії засновники здійснюють початкове фінансування відповідно до її статусу. Засновники передають (вносять на поточний рахунок або готівкою в касу) грошові кошти в сумі та строки, передбачені статутом парафії»¹¹. В такий спосіб, новостворена парафія самофінансується на початку свого заснування.

Стосовно другого джерела самофінансування, а саме коштів, отриманих від парафіяльної діяльності, то до них відносяться:

Доходи від продажу релігійної літератури і предметів релігійного призначення; прибуток від діяльності видавничих, поліграфічних, виробничих, реставраційно-будівельних, сільськогосподарських та інших підприємств, а також добродійних закладів (притулки, інтернати, лікарні тощо), які мають право юридичної особи і можуть створюватися парафією відповідно до чинного законодавства [...]; доходи від надання в оренду церковного майна; доходи у форсі процентів за поточними і депозитними рахунками, від вкладень у цінні папери; кошти, отримані від продажу церковного майна; інші доходи¹².

⁸ Б. І. Пшик, Р. Є. Олейнюк, О. П. Кундря-Висоцька, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 11-12.

⁹ *Парафіяльний правильник УГКЦ*, арт. 134.

¹⁰ Засновники парафії – особи, котрі в кількості не менше 10 чоловік, досягнувши 18-річного віку, подали заяву і статут новоствореної громади на реєстрацію у відповідні державні органи. Див. 14 статтю закону України «Про свободу совісті і релігійні організації».

¹¹ Б. І. Пшик, Р. Є. Олейнюк, О. П. Кундря-Висоцька, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 24.

¹² Б. І. Пшик, Р. Є. Олейнюк, О. П. Кундря-Висоцька, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 24-25.

Також слід пам'ятати, що прибуток, отриманий внаслідок виробничої діяльності, а також інші доходи парафіяльних підприємств, згідно чинного законодавства, повинні оподатковуватися. Стосовно коштів, які використовуються для благодійності і інших добродійних цілях, оподаткуванню не підлягають¹³.

2.2. ЗБІР ПОЖЕРТВ І БЛАГОДІЙНИХ ВНЕСКІВ

Ще одним джерелом формування фінансової складової парафії є пожертви і благодійні внески. Згідно статті 6 закону України «Про благодійну діяльність і благодійні організації», ми визначаємо, що «благодійною пожертвою визнається безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних, наперед обумовлених цілей благодійної діяльності, відповідно до цього Закону»¹⁴.

Збір пожертвувань відбувається у різний спосіб. Найбільш поширеним способом є тацевий збір, тому стосовно цього є кілька важливих порад:

Збір грошей відбувається з благословення священника. Священик або старший брат за згодою священника кожного разу посилає двох нових представників із громади з тацею; під час збирання гроші ставлять у церкві на видному місці, а саме – на тетраподі, бічному престолі чи на якомусь іншому відповідному місці; після закінчення богослужіння люди, які зібрали гроші, залишаються і перераховують їх; пораховані гроші передають скарбникові, і в касовій книзі роблять відповідні записи: хто збирав гроші, сума зібраних коштів, хто їх приймає, а також ставлять підписи виконавці цієї операції; гроші, які надійшли до скарбниці як пожертви, повинні прийматись у присутності двох людей, про що роблять відповідний запис, аналогічний попередньому¹⁵.

Інколи трапляються такі ситуації на парафії, що хтось хоче пожертвувати майно (будинок, квартиру тощо). В такому випадку «потрібно обов'язково укладати договір дарування чи пожертви у письмовій формі»¹⁶. Стосовно

¹³ Пор. Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 25.

¹⁴ Закон України «Про благодійну діяльність і благодійні організації», // сайт: Законодавство України, <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>> (дата звернення: 08.10.2018).

¹⁵ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 26.

¹⁶ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 26.

договору, то в ньому слід виразно зазначити, хто є новим власником дарунку, тобто обдарованим. Ним може бути як парафія, так і фізична особа (до прикладу парох)¹⁷.

2.3. ФІНАНСУВАННЯ НА ЗАСАДАХ ЦІЛЬОВОГО КАПІТАЛУ

Цільовий капітал на сьогоднішній час являється новим і мало практикуючим джерелом фінансування парафії. Натомість, ми розглянемо у чому полягає специфіка цього методу фінансування.

Його зміст полягає в тому, що частину майна некомерційної організації (у цьому разі парафіяльної громади) формують за рахунок внесених грошових пожертвувань і передають у довірче управління фінансовим установам з метою отримання доходу від інвестування коштів у ринкові активи, який буде використано для фінансування статутної діяльності¹⁸.

Таким чином, згідно цільового капіталу формується парафіяльний фонд у якому накопичуються кошти від інвестованої суми. Таке джерело фінансування є дуже перспективним і в недалекому майбутньому буде реалізовуватися на наших парафіях.

2.4. КРЕДИТУВАННЯ

Нерідко на парафії виникає така ситуація, при якій потреби перевищують можливості. Наприклад під час будівництва храму, парафія Всіх Святих Українського Народу зіштовхнулася з проблемою нестачі коштів, тому для розв'язки даної ситуації, громада вирішила звернутися до механізму запозичення, тобто кредиту¹⁹.

¹⁷ Пор. Б. І. Пшик, Р. Є. Олейнюк, О. П. Кундря-Висоцька, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 26.

¹⁸ Б. І. Пшик, Р. Є. Олейнюк, О. П. Кундря-Висоцька, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 27.

¹⁹ Кредит – фінансовий механізм, що передбачає надання певної цінності (коштів, товарів тощо) у борг з її поверненням в обумовлений період і зазвичай за відповідну плату.

«Це джерело коштів у край рідко використовують у фінансовому житті парафії, однак його використання є можливим і не забороняється чинним законодавством України»²⁰. Чому це джерело коштів рідко використовують? Тому що доступ до кредитних ресурсів для некомерційних організацій (до яких відноситься парафія) є досить обмеженим. «Банківське кредитування фактично недоступне для релігійних організацій, що не мають у власності приміщень, цінного обладнання та інших активів, які можуть бути прийняті банком як забезпечення кредиту, а також через високі процентні ставки за кредитами»²¹.

2.5. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Ще одним джерелом набування майна парафії може бути держава чи органи місцевого самоврядування. До прикладу парафія Всіх Святих Українського Народу, на початку свого формування, звернулася у міську раду з проханням отримати для парафіяльної експлуатації прилеглий до храму будинок, котрий на той час був власністю військової частини. Впродовж певного часу міська рада розглянула це питання і погодила його.

Цей приклад є одним з проявів державного фінансування парафії, яке означуємо як «спрямування бюджетних коштів чи майна для повного або часткового покриття витрат у діяльності релігійних організацій»²². Такого роду фінансування від держави відбувається в край рідко, але якщо його не використовувати, то можна втратити хорошу можливість для збагачення і розвитку парафії.

²⁰ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 26.

²⁰ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 28.

²¹ Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 29.

²² Б. І. ПШИК, Р. Є. ОЛЕЙНЮК, О. П. КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, 26.

3. АКТИВІЗАЦІЯ ПАРАФІЯЛЬНИХ РАД

Блаженніший Святослав, говорячи про активізацію парафіяльного життя наголосив: «Церковний провід не є виконанням певного адміністративного уряду, а передусім – служінням Богові та ближньому. На практиці це означає, що в живій парафії має бути діяльною парафіяльна і душпастирська рада»²³.

Створивши на парафії вищезгадану структуру, парохі стикнулися з викликом, який несе в собі активізацію діяльності парафіяльних рад. Зважаючи на цей виклик, ми хочемо окреслити актуальні поради для правильної співпраці і проведення ефективних зустрічей цих спільнот. Отож для того, щоб спільнота успішно розвивалась і зростала потрібні три чинники: молитва, праця і відпочинок²⁴.

Однією з умов, щоб спільно робити благу справу, є зустріч. «Люди, які збираються на парафіяльну раду під проводом свого священника-душпастиря, збираються, щоб радитись, тобто спільно думати, спілкуватися, молитися, планувати, духовно зростати і діяти – впроваджувати в життя все те добре, що підказує їм Господь Бог»²⁵. Це засвідчив нам сам Христос кажучи: «Де двоє або троє зібрані в моє ім'я, там я серед них» (Мт. 18, 20). Тому нам залишається лише бути відкритими на Його слова і чинити Його волю.

Важливо пам'ятати, що для доброго проводу парафіяльної ради, слід використовувати різноманітні формати зустрічей, котрі у своєму корені повинні завжди бути націлені на користь і розвиток парафіяльної спільноти. Тому далі, ми розглянемо поради, котрі допоможуть правильно і з користю провести зустріч парафіяльної ради.

²³ Пастирське Послання Блаженнішого Святослава до духовенства, монашества і усіх вірних Української Греко-Католицької Церкви *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом* (7 грудня 2011), // сайт: Релігійно-інформаційна служба України, <https://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/ugcc_doc/45819/> (дата звернення: 04.11.2018).

²⁴ Пор. О. В. БЛАШ, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідіть і ви в мій виноградник»*. Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 93.

²⁵ О. В. БЛАШ, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідіть і ви в мій виноградник»*, 93.

3.1. МОЛИТОВНІ ЗУСТРІЧІ

Молитовне життя парафії є сповнене різноманітними богослужіннями в котрих зокрема беруть участь члени парафіяльної ради. Натомість, пароху важливо час від часу, організовувати для парафіяльної ради окреме богослужіння (молебень, акафіст тощо). «Безперечно, що вершиною молитовного зібрання є Божественна Літургія, яка збирає й формує всю парафіяльну спільноту. Проте парафіяльна рада як спільнота, а точніше як спільнота із членів різних спільнот, потребує окремої форми молитви і формації для кращого виконання своїх особливих функцій»²⁶.

Також цікавою і корисною практикою, яку слід застосовувати є молитовне читання Святого Письма. Оскільки парафіяльна рада складається з невеликої кількості осіб – така зустріч дає змогу кожному висловити свою думку стосовно прочитаного біблійного уривку і поділитися власним духовним пережиттям.

3.2. СПІЛКУВАННЯ ЗА СПІЛЬНОЮ ТРАПЕЗОЮ

Однією з зустрічей парафіяльних рад, котру варто практикувати є зустріч членів за спільною трапезою. Такого роду зустрічі можуть проводитися у форматі кавачай з печивом і розмовами про життя кожного з членів ради. Слід пам'ятати, що такі зустрічі зближують парафіян, роблять їх відкритими на потреби і проблеми один одного. «Важливо, щоб ця частина не перетворилася в застілля із розмаїттям страв чи в пліткування»²⁷.

Організовуючи таку зустріч, парох повинен зробити таку атмосферу, щоб кожен відчував себе потрібним і не відкиненим. Не слід організовувати зустріч окремо для певної групки членів ради, оскільки це може посіяти різні негативні думки і образу серед інших членів парафіяльної ради.

²⁶ О. В. БЛАШ, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідїть і ви в мій виноградник»*, 99.

²⁷ О. В. БЛАШ, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідїть і ви в мій виноградник»*, 94.

Також опісля такої зустрічі можна розпочати розмову про парафіяльні потреби і вирішення різноманітних організаційних моментів.

3.3. ВИРІШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ МОМЕНТІВ

Цей вид зустрічі передбачає конкретну працю над розвитком парафії. Власне, як зазначає о. Василь Білаш «це час для того, щоб парафіяльна рада змогла збагнути актуальний стан справ, оцінити і проаналізувати ситуацію, знаки часу та прийняти правильні рішення для подальших дій»²⁸. Далі ми розглянемо точки, які допоможуть у вирішенні організаційних моментів.

На шляху розвитку парафії, парафіяльна рада повинна ставити перед собою певні завдання. Для якісного виконання цих завдань, слід застосовувати метод пасторального планування²⁹.

Посібник з пасторального планування подає нам:

Пасторальне планування не обмежується тільки укладанням календаря на певний рік (хоч літургійний рік дуже важливий у пасторальному плануванні). Воно радше зосереджене на посланництві Церкви і підпорядковує кожне координування природними і професійними, духовними та матеріальними ресурсами вищій духовній меті – участі в Божому житті³⁰.

3.4. СПІЛЬНА ПРАЦЯ І ВІДПОЧИНОК

Безперечно добрим прикладом для всієї парафіяльної громади буде не лише спільне планування про яке ми говорили вище, але й спільна праця³¹. Говорячи про спільну працю, маємо на увазі різноманітну працю при парафії, до прикладу облагородження території, прибирання чи будь-яке задіяння, котре об'єднює.

²⁸ О. В. БІЛАШ, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідїть і ви в мій виноградник»*, 96.

²⁹ Пасторальне планування – це процес розпізнання людських, духовних і матеріальних дарів та координування ними в християнській спільноті (єпархії чи парафії) для кращого здійснення нею дорученого їй посланництва. У цьому процесі, проведеному в молитві й пізнанні знаків часу, покликані до участі всі члени християнської спільноти, завжди під проводом місцевого єпископа і призначеного ним душпастиря.

³⁰ *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*. Посібник з пасторального планування, 3.

³¹ Пор. О. В. БІЛАШ, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідїть і ви в мій виноградник»*, 97.

Розпочинати таку працю потрібно з молитви, просячи в Бога благословення і дякуючи Йому за все. Важливо по завершенні праці подякувати усім, хто працював і жертвував свій час та вміння.

Опісля плідної праці потрібен відпочинок, тому парох разом з парафіяльною радою може його організувати належним і корисним чином. О. Василь Білаш у своїй статті наголошує на тому, що «для членів парафіяльної ради важливо бодай раз на рік організувати спільний відпочинок у формі виїзних реколекцій, прощі чи просто поїздки на природу»³².

Як і інші спільні справи, відпочинок несе в собі можливість відкритися парафіянам перед священником і поділитися власним досвідом, радіщами, а доволі часто й проблемами. Такого роду зустрічі «...приносять нові думки, ідеї, натхнення і часто допомагають вирішити старі питання новим і кращим способом»³³.

4. СТВОРЕННЯ ПАРАФІЯЛЬНОЇ КАТЕХИТИЧНОЇ ШКОЛИ

Важливим аспектом у формуванні свідомої християнської спільноти є катехитичне навчання. Беручи до уваги цей аспект, Церква закликає до заснування осередків катехитичного навчання, зокрема парафіяльних катехитичних шкіл.

Створення катехитичної школи є одним з викликів з котрим зіштовхнулися парафії деканату м. Стрий. Проводячи опитування даного деканату, ми дізналися, що лише половина парафій м. Стрий (4 парафії) мають створені парафіяльні катехитичні школи³⁴. Натомість, інша половина знаходиться на етапі формування цієї парафіяльної установи. Тому зважаючи на це, ми оглянемо важливість створення катехитичної школи, зокрема розглянемо положення парафіяльного правильника стосовно цього питання.

³² О. В. Білаш, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідїть і ви в мій виноградник»*, 98.

³³ О. В. Білаш, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідїть і ви в мій виноградник»*, 99.

³⁴ Див. Додатки В № 6.

Беручи до уваги те, що одним з обов'язків пароха є катехизувати доручених йому вірних, то створення катехитичної школи в першу чергу належить до ініціативи пароха. Відтак, парох повинен звернутися до парафіяльного єпископа з проханням про заснування вищезгаданої установи (пор. арт. 104).

Також, якщо є на то потреба, парох може вибрати кандидата на директора школи, кандидатуру котрого повинен затвердити єпархіальний єпископ, але якщо такої потреби нема, то катехитичну школу може очолювати сам парох чи сотрудник (пор. арт. 106).

Заснувавши катехитичну школу, парафіяльна спільнота повинна подбати про те, щоб заняття відбувалися в належно облаштованих для цього приміщеннях, а самі групи для занять були поділені з урахуванням вікових і інших особливостей учнів (пор. арт. 107). До прикладу заняття катехитичної школи ім. Йосафати Гордашевської, що знаходиться при парафії Всіх Святих Українського Народу проводяться у парафіяльному будинку.

До основних завдань катехитиної школи належать:

- 1) вивчення основних правд християнської віри;
- 2) формування християнського світогляду та цілісної людської особистості шляхом плекання християнських чеснот;
- 3) заохочування вірних до участі в парафіяльному житті та різного роду християнських практик;
- 4) сприяння розвитку духовних, моральних, інтелектуальних та фізичних здібностей учнів;
- 5) проведення навчання згідно з програмою, затвердженою Синодом Єпископів УГКЦ, Синодом Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиепископства УГКЦ чи єпархіальним єпископом (арт. 131)³⁵.

Стосовно занять в парафіяльній катехитичній школі, то їх можуть проводити катехити³⁶, парафіяльні священики або ж семінаристи³⁷. Повертаючись до нашого опитування, то 6 з 8 парафій мають кваліфікованих катехитів, котрі добре виконують свої обов'язки³⁸. Цей показник є позитивним і

³⁵ *Парафіяльний правильник УГКЦ*, арт. 131.

³⁶ Катехитичний правильник УГКЦ: Катехит – це особа, покликана, належно підготовлена, сформована та послана Церквою для служіння Слова і виховання у вірі Божого народу.

³⁷ Пор. *Парафіяльний правильник УГКЦ*, арт. 134.

³⁸ Див. додаток № 18.

підтверджує розвиток і перспективу катехитичного служіння на парафіях деканату м. Стрий.

5. ХАРИТАТИВНЕ СЛУЖІННЯ

Про важливість харитативного служіння у парафії, ми говорили у першому розділі нашої праці. Синод Єпископів УГКЦ закликає нас не перекладати обов'язок харитативного служіння на певні структури чи організації, а в свою чергу спонукає кожного без виключення залучатися до праці на благо потребуючим³⁹. Зважаючи на це, ми розглянемо ще один парафіяльний виклик, котрий впливає з вищенаведеного заклику.

Беручи до уваги проведене опитування парафій деканату м. Стрий, ми дізналися, що кожна греко-католицька громада у певний спосіб є залучена до харитативної діяльності. Натомість, ми постараємось окреслити найбільші прояви цього служіння на прикладі парафії Всіх Святих Українського Народу.

Опісля заснування парафії, одним з напрямків служіння, котрий обрав парох, стало служіння потребуючим особам, котрі опинилися на маргінесі суспільства. Таким чином, на даний час при парафії живуть четверо осіб, котрі зважаючи на певні життєві обставини залишилися без власної домівки⁴⁰. Беручи до уваги таку потребу, парафія вирішила побудувати сучасний притулок⁴¹ в котрому проживатимуть потребуючі особи під опікою одного з парафіяльних священиків. Також при парафії діє їдальня для потребуючих. Зі слів о. пароха дізнаємося, що здебільшого тут обідає близько 30 осіб на день, а сама їдальня функціонує в такому форматі уже 15 років⁴².

Парафія має добре розвинений волонтерський рух, котрий проводить багато благодійних акцій на Різдвяні і Пасхальні свята, збирає одяг і речі

³⁹ Пор. Синод Єпископів УГКЦ, Посинодальне послання до духовенства, монашества і мирян «Служіння Близькому – Дияконія – В Житті УГКЦ».

⁴⁰ Пор. А. КАЧМАР, «В українському стилі: Церква писанка в Стрию» // сайт: Змістовно, 18 вересня 2018, <<http://zmistovno.com.ua/?p=1193>> (дата звернення: 03.11.2018).

⁴¹ Див. Додатки А № 13.

⁴² Пор. А. КАЧМАР, «В українському стилі: Церква писанка в Стрию».

особистої гігієни та передає в дитячі будинки. Особливу увагу слід приділити парафіяльним збіркам для військових, адже зважаючи на сьогоднішній стан у державі така допомога є вкрай необхідною. Такого роду акції, неабияк гуртують парафіян і творять живу і дієву парафію.

Стосовно інших парафій, то активність у харитативній діяльності здебільшого на такому ж рівні як і на вищезгаданій парафії.

6. ВИКЛИКИ В АКТИВІЗАЦІЇ ПАРАФІЯЛЬНИХ МИРЯНСЬКИХ СПІЛЬНОТ

Як навчає нас Блаженніший Святослав: «Парафія є спільнотою спільнот. У ній існують різні молитовні групи, братства та молодіжні організації. Всі вони покликані укріплювати єдність і любов між членами парафіяльної спільноти»⁴³. Таким чином, Парафіяльний правильник Стрийської єпархії, наголошує на створенні релігійних мирянських спільнот⁴⁴, адже вони свого роду є рушійною силою парафіяльного життя. В свою чергу щоб ця рушійна сила була дієвою ми розглянемо виклик, котрий пов'язаний з активізацією уже діючих спільнот, адже створити спільноту не є важко, важко зробити її живою.

Слід пам'ятати, що парафіяльні спільноти різняться між собою і підхід до праці з цими спільнотами є різний. Не існує універсального методу активізації спільноти, адже те, що ми робитимемо з молоддю не завжди буде зрозумілим для старшого покоління і навпаки. Зважаючи на такий виклик, пароху слід знайти індивідуальний підхід до кожної спільноти.

Організовуючи зустріч молодіжної спільноти, можна дещо змінити звичний формат праці, наприклад запросити аніматорів для проведення майстер-класів,

⁴³ Пастирське Послання Блаженнішого Святослава до духовенства, монашества і усіх вірних Української Греко-Католицької Церкви *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом* (7 грудня 2011), // сайт: Релігійно-інформаційна служба України, <https://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/ugcc_doc/45819/> (дата звернення: 04.11.2018).

⁴⁴ Арт. 117. Щоб розкривати та розвивати таланти кожного члена парафіяльної спільноти, для створення в ній родинної атмосфери та сприяти духовному зросту парафіян, наполегливо заохочується засновувати в парафії різні релігійні мирянські спільноти, як наприклад: «Апостольство молитви», «Матері в молитві», «Марійська дружина», «Вівтарне братство», «Українська молодь – Христові», «Товариство українських студентів-католиків «Обнова», «Віра і світло», «Справжня любов чекає», «Подружні зустрічі» та інші.

чи потанцювати банси, відвідати кінотеатр чи з'їздити на природу. Такого роду заходи заангажують молодь бути при парафії, оживляють її і відкривають нове розуміння Церкви, котра йде в ногу зі сучасністю.

Говорячи про інші парафіяльні спільноти, такі як «Матері в молитві», чи «Апостольство молитви», то пароху слід час від часу організовувати різні паломництва, прощі, спільні відпочинкові вилазки на природу чи різного роду культурні акції. Усі ці заходи гуртують парафіян і творять живу спільноту.

Стосовно ж парафій деканату м. Стрий, то здебільшого процес активізації спільнот відбувається під проводом нової генерації священників, котрі стараються втілити стратегію «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом».

7. ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНТЕРНЕТ ВИКЛИК

Резолюції VI сесії Патріаршого Собору УГКЦ «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», котрі спрямовані на оновлення життя нашої Церкви в Україні та на поселеннях, беручи до уваги сучасні методи комунікації, закликають кожную парафію «створити парафіяльний сайт або сторінку в соціальних мережах»⁴⁵.

Беручи до уваги цю постанову, парафії деканату м. Стрий зустрілися з новим викликом, котрий охарактеризовуємо як інтернет виклик. Зважаючи на реалії сучасності, функції інтернету дають можливість створити нову платформу для євангелізації, а також доступної подачі інформації. До праці в інтернеті нас закликає св. Іван Павло II кажучи:

Через інтернет мільярди образів з'являються на мільйонах комп'ютерних дисплеїв по всій планеті. Чи засяє в цій галактиці світла й звуку лик Христовий, чи рознесеться там голос Господній? Бо тільки побачивши лице Христа й почувши Його голос, світ може спізнати благовість нашого спасіння⁴⁶.

⁴⁵ Резолюції VI сесії Патріаршого Собору УГКЦ «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», // сайт: Інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви <http://news.ugcc.ua/documents/rezolyuts%D1%96i_vi_ses%D1%96i_patr%D1%96arshogo_soboru_ugkts_zhiva_paraf%D1%96ya__m%D1%96stse_zustr%D1%96ch%D1%96_z_zhivim_hristom_74724.html> (дата звернення: 04.11.2018).

⁴⁶ ІВАН ПАВЛО II, Папське послання з нагоди Всесвітнього дня комунікації «Інтернет – новий форум для проголошення Євангелія» (22 січня 2002), 6.

Таким чином парафія отримує добру нагоду для праці у цій галузі.

Стосовно парафій деканату м. Стрий, то лише половина парафій мають власні веб-сайти⁴⁷ на яких відображають інформацію про парафію і висвітлюють парафіяльні новини.

8. ПЕРСПЕКТИВИ ПАРАФІЯЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ДЕКАНАТІ М. СТРИЙ

Окресливши основні парафіяльні виклики деканату м. Стрий, ми відобразимо перспективи розвитку його діяльності в сучасності і плани на майбутнє.

8.1. РОЗВИТОК РУХУ ХРИСТІЯНСЬКИХ СІМЕЙ

Однією з перспектив для розвитку парафії є створення руху християнських сімей. Метою цього руху є «плекання та поширення християнських принципів для побудови міцної та щасливої сім'ї»⁴⁸.

Беручи до уваги те, що м. Стрий є створений єпархіяльний інститут душпастирства подружжя та сім'ї святих Йоакима і Анни, підтримка і формація вищезгаданого руху буде на належному рівні. Тому для парафій залишається лише заснувати цей рух.

8.2. ШКОЛА МОЛОДІЖНОГО ХРИСТІЯНСЬКОГО ЛІДЕРСТВА

Ще однією перспективою розвитку діяльності УГКЦ у деканаті м. Стрий стало заснування школи молодіжного християнського лідерства. На момент

⁴⁷ Сайти парафій деканату м. Стрий: Катедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці - <http://uspinnia.org.ua/>, Парафія Всіх Святих Українського Народу - <http://vsun.org.ua/>, Парафія святого священномученика Йосафата - <http://josaphat.org.ua/>, Парафія блаженного священномученика Миколая Чарнецького - <http://mchparish.blogspot.com/>.

⁴⁸ «Рух християнських сімей» // сайт: Комісія Української Греко-Католицької Церкви у справах родини, <<http://rodyna.ugcc.org.ua/ruh-hrystyyanskyh-simej/>> (дата звернення: 04.11.2018).

заснування школи (9 лютого 2018 р.) «її учасниками стали близько 30 активних молодих людей зі Стрия та Стрийської єпархії»⁴⁹.

Метою цієї школи є «виховувати молодих активних осіб, даючи їм найкращу всебічну підготовку та інструменти для особистісного розвитку, які дозволять їм розкрити себе, обрати свій шлях і в майбутньому практикувати відповідальне лідерство на благо Церкви та України»⁵⁰.

8.3. ЄПАРХІАЛЬНИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ ДІТЕЙ І МОЛОДІ ІМ. СВ. ПАПИ ІВАНА ПАВЛА II

Наступною перспективою розвитку діяльності УГКЦ у даному деканаті стало відкриття Єпархіального Центру розвитку дітей і молоді. Діяльність цього Центру спрямована на «формування у дітей християнського світогляду та цінностей, що ґрунтуються на Святому Письмі, Традиції та навчанні Церкви, а також всебічний розвиток особистості та підготовка до школи»⁵¹.

Такого типу розвитково-навчальний заклад, став першим у Стрийській єпархії. Успішність праці цієї установи є дуже позитивною, оскільки «дошкільну підготовку в Центрі щороку проходять близько 100 дітей віком від 3 до 6 років»⁵².

8.4. КАТОЛИЦЬКА ШКОЛА

Ще однією з перспектив в деканаті є створення Католицької школи. Місією такої школи є формування молодих особистостей в християнському дусі. Як показує практика, такого роду заклади успішно функціонують у багатьох містах України

⁴⁹ «Нова школа молодіжного християнського лідерства відкрилася у Стрию», 10 лютого 2018 // сайт: *ДивенСвіт*, <<http://dyvensvit.org/novyiny/1012887/>> (дата звернення: 04.11.2018).

⁵⁰ «УГКЦ проводить Школи молодіжного християнського лідерства», 8 лютого 2018 // сайт: *Релігія в Україні*, <https://www.religion.in.ua/news/ukrainian_news/38901-ugkc-provodit-shkoli-molodizhnogo-xristiyanskogo-liderstva.html> (дата звернення: 04.11.2018).

⁵¹ «Єпархіальний Центр розвитку дітей і молоді ім. св. Папи Івана Павла II» // сайт: *Стрийська єпархія офіційний медіа-ресурс*, <<http://stryiugcc.org.ua/struktura/ieparkhialnyi-tsentr-rozvytku-ditei-i-molodi-im-sv-papy-ivana-pavla-ii/>> (дата звернення: 14.12.2018).

⁵² «Єпархіальний Центр розвитку дітей і молоді ім. св. Папи Івана Павла II».

та за її межами. До прикладу НВК «Школа-гімназія Шептицьких» у м. Львові за 25 р. своєї діяльності випустила близько 750 учнів⁵³, а попит на навчання в цьому закладі з кожним роком зростає. Тому беручи до уваги таку тенденцію, доцільно задуматися про відкриття Католицької школи у деканаті м. Стрий.

Підводячи підсумок даного розділу, розуміємо, що даний перелік викликів і перспектив далеко неповний, натомість процес формування живих парафій розпочато. Шкода, що цей процес є доволі повільним. Інколи бракує свідомості і відкритості душпастирів до викликів сьогодення, а відтак є й певні труднощі в розумінні самих парафіян, котрі не можуть збагнути певних речей, адже їхні священики не зуміли донести до них цю потребу. Тому підсумовуючи наше дослідження, стверджуємо, що парафії деканату м. Стрий рухаються на правильному шляху розвитку УГКЦ і долання викликів та реалізація перспектив чудово відображає цю дійсність.

⁵³ «Про нас» // сайт: *НВК Школа-гімназія Шептицьких*, <<http://sdb-school.org.ua/about-us/>> (дата звернення: 14.12.2018).

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного нами дослідження було проаналізовано і висвітлено основні парафіяльні виклики в організації і формуванні парафії на основі діючих парафій деканату м. Стрий Стрийської Єпархії УГКЦ.

У даній магістерській праці представлено шлях творення живої парафії, метою котрої є вести людей до святості. Зважаючи на виклики і сучасний стан парафій УГКЦ та виконуючи свій пастирський провід вірних, Блаженніший Святослав, у колегіальності єпископів УГКЦ створює програму «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Впровадження цієї стратегії на парафіяльному рівні, стало чудовою нагодою для активізації парафій. Рухаючись у цьому напрямку, владика Тарас Сеньків затверджує «Парафіяльний правильник Стрийської єпархії», мета якого полягає в упорядкуванні парафіяльного життя. Тому ми, беручи до уваги цих два важливих документи, а також дослідивши сучасний стан парафій деканату м. Стрий – виокремили основні виклики в організації і формуванні парафій.

У першому розділі даної магістерської праці досліджено природу і місію парафії. Говорячи про природу, ми розглянули біблійний аспект етимології парафії у котрому на основі Святого Письма Нового Завіту висвітлено історію виникнення і розвитку перших християнських спільнот. Діяльність цих спільнот базувалася на тих самих принципах, що і в сьогоденні (голошення Євангелії, дияконії, койнонії, здійсненні Таїнств, молитви тощо) і завдяки цьому, було створено міцне підґрунтя для розвитку і становлення сучасної Церкви. Також було визначено, що джерелом парафії є хрещення, через яке ми отримуємо можливість стати членом Церкви, учасником царського священства, тому-то парафія, як одиниця Вселенської Церкви, знаменує себе спільнотою охрещених. Зокрема у праці було висвітлено парафію, як Євхаристійний осередок, бо вона є місцем, де Христос дарує себе у Пресвятій Євхаристії кожному з нас. Тому, ця

єдність не допускає ніяких поділів, але наголошує на заповіді Христа: «Щоб всі були одно». Говорячи про природу парафії, ми охарактеризували її духовний стан, тобто сопричастя, етимологія котрого полягає в спільному житті Церкви, де наголос йде на сталє джерело цього життя – на Христа, котрий є Головою Церкви. Також у цьому розділі, ми пригадали про елемент, котрий виражає внутрішню природу парафії – дияконію (служіння любові). Дослідивши це служіння у світлі парафіяльної дійсності, дійшли висновку, що одним з найяскравіших його проявів спостерігаємо через харитативне служіння. Наступною точкою для роздумів над сутністю парафії стала місія парафії, котра походить з природи. Так як ми зазначали вище, парафія – це спільнота охрещених, тому з Хрещення випливають три місійні завдання. Першою місією є пророча. Говорячи про цю місію в контексті парафіяльної спільноти, маємо на увазі євангелізацію. Беручи до уваги виклики сьогодення, ми дійшли висновку, що для ефективності і дієвості євангелізації потрібно поєднати теорію і практику. Далі ми дослідили священничу місію парафії. Вона поділяється на священство вірних і священство службове, або єрархічне. По своїй природі ці два види служіння різняться, натомість вони є скеровані одне до одного, бо їх кінцевою метою є участь у священстві Христа. Відтак, третьою місією є царська місія парафії – це голосіння Царства Божого, котре є царством справедливості і миру, царством, де шанується гідність особи.

У другому розділі цієї праці висвітлено аспекти формування і організації парафій УГКЦ у м. Стрий. Таким чином, першим, що ми виокремили, це історичні передумови створення парафій даного деканату. Відтак на основі норм ККСЦ і КПП УГКЦ, а також приписів Парафіяльного правильника Стрийської єпархії, ми охарактеризували канонічно-юридичне формування парафії та визначили права та обов'язки парафіяльних служителів (пароха, адміністратора, сотрудника і диякона). Наступним кроком, ми дослідили питання організації парафіяльних структур до яких відносяться пасторальна і економічна парафіяльні ради. Виокремивши їхню мету і головні завдання, наголосили на тому, що структури є дорадчим органом і основним їхнім завданням є допомоги

пароху в організації парафіяльного життя. Також провівши опитування всіх парохів і адміністраторів даного деканату, ми окреслили рівень діяльності вищезгаданих структур у парафіях. Далі на основі положень Парафіяльного правилника Стрийської єпархії, ми розглянули парафіяльні служіння (дяк, диригент, паламар, катехит, скарбник). Охарактеризовуючи кожне з цих служінь, досліджували, головню бравши до уваги результати опитування, який реальний стан цих служінь при парафіях деканату м. Стрий. Досліджуючи парафіяльні служіння, ми дійшли до висновку, що результати є помірні, до прикладу усі парафії мають дяків, але лише 3 з 8 дяків мають спеціальну освіту і обізнані в дяківській справі. Стосовно ж катехитів, то результати протилежні, адже згідно опитування лише 2 парафії не мають катехитів і це служіння виконує парафіяльний священник, натомість решта парафій мають кваліфікованих катехитів. Стосовно ж інших служінь, то результати здебільшого позитивні і відповідають визначеним нормам Парафіяльного правилника.

В третьому розділі даної магістерської роботи були описані основні парафіяльні виклики громад деканату м. Стрий, а також відображені перспективи їхнього вирішення на прикладі діючих парафій. На початку даного розділу ми розглянули виклик з котрим зіштовхнулася кожна парафія, а саме будівництво храму. В результаті дослідження, ми визначили, що успішним чинником у будівництві храму є відкритість пароха чи адміністратора у процесі будівництва. Наступним важливим викликом, який ми виокремили і дослідили є виклик фінансового забезпечення. Охарактеризовуючи перспективи його вирішення, ми виокремили наступні форми парафіяльного фінансування: самофінансування; фінансування спонсорами, меценатами, благодійниками, жертводавцями; фінансування на засадах цільового капіталу; кредитування; державне фінансування. Усі з цих перелічених форм є ключем до вирішення парафіяльного фінансового виклику. Далі ми дослідили виклик, котрий пов'язаний з роботою парафіяльних рад. Беручи до уваги результати опитування, ми дійшли висновку, що співпраця парафій з парафіяльними радами у деканаті м. Стрия ведеться на примітивному рівні, а самі зустрічі відбуваються

здебільшого раз на місяць, або ж лише при потребі. Блаженніший Святослава у своєму посланні до духовенства, монашества і усіх вірних Української Греко-Католицької Церкви *«Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом»* закликає до активізації парафіяльних рад, тому беручи до уваги цей заклик, ми виокремили актуальні поради для проведення цих зустрічей. Також у цьому розділі висвітлений виклик, котрий пов'язаний зі створенням парафіяльної катехитичної школи. Оскільки така школа стає місцем формації правд християнської віри, то створення такого осередку є доброю запорукою виховання свідомих і ревних християн. Повертаючись до опитування нашого деканату, то лише половина парафій (4 парафії) мають створені катехитичні школи, натомість інша частина парафій знаходиться на етапі створення і формування катехитичних осередків. Далі ми дослідили виклик у харитативному служінні парафій даного деканату, а також відобразили перспективи його вирішення на прикладі парафії Всіх Святих Українського Народу, головню на основі діяльності припарафіяльного будинку для потребувачих. Також в цьому розділі розглянуто виклик, котрий пов'язаний з активізацією уже діючих парафіяльних спільнот. У результаті дослідження, ми дійшли висновку, що не існує універсального методу активізації спільноти, адже те, що ми робитимемо з молоддю не завжди буде зрозумілим для старшого покоління і навпаки. Тому зважаючи на це, пароху слід застосовувати індивідуальний підхід до кожної спільноти. Не менш важливим у сьогодні є парафіяльний інтернет виклик. Оскільки функції інтернету дають можливість створити нову платформу для евангелізації і швидкої подачі інформації, кожна парафія повинна користати з цієї можливості. Резолюції VI сесії Патріаршого Собору УГКЦ *«Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом»*, беручи до уваги сучасні методи комунікації, наголошують на створенні парафіяльного сайту або сторінки в соціальних мережах. У результаті дослідження ми дізналися, що лише половина парафій деканату м. Стрий мають створені веб-сайти, котрі наповнені цікавим і доступним контентом. На кінці третього розділу коротко відобразили

перспективи парафіяльного розвитку у деканаті м. Стрий, головно акцентуючи на працю з дітьми, молоддю і рухом християнських сімей.

Загалом в даній магістерській праці, відповідно до поставленої мети були досліджені і висвітлені основні сучасні виклики з якими стикаються парафії деканату м. Стрий на етапах створення, формування і діяльності. Беручи до уваги положення стратегії розвитку УГКЦ: «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», а також постанови Парафіяльного правильника Стрийської єпархії, нам вдалося чітко виокремити найголовніші виклики і провівши опитування в парафіях деканату м. Стрий, зрозуміти на якому етапі реалізації цих документів ми знаходимось. Дана праця може бути цікавою і пізнавальною для тих, хто прагне збагатити свої знання з пасторального богослов'я, а особливо в царині пізнання сучасної живої парафії.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела

1. «Парафіяльний правильник» взято з: *Матеріали Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви*. Івано-Франківськ, 30 серпня - 6 вересня 2015 р . // Спецвипуск «Благовісника КТВА УГКЦ 2015 року», Львів 2015.
2. «*Ти будеш пасти мій народ*»: Матеріали до курсу з пасторального богослов'я для студентів програми підготовки бакалаврів і магістрів / упоряд.: о. Андрій Олійник, о. Володимир Ждан, Леся Левкович, Юлія Вінтонів, Львів: Видавництво Українського католицького університету 2016.
3. БІЛАШ О. ВАСИЛЬ, «Зустріч парафіяльної ради» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «*Ідіть і ви в мій виноградник*». Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 93-100.
4. ВЕНЕДИКТ XVI, Енцикліка *Deus Caritas est* [«Бог є Любов»] (25 грудня 2005), Львів: Свічадо 2011.
5. ГАНС УРС ФОН БАЛЬТАЗАР, «Наша програма – сопричастя» // *Сопричастя 1* (1996).
6. ДЖЕРОЗА ЛІБЕРО, *Церковне право* / перекл. Н. Щиглевської, Львів: Свічадо 2001.
7. ЕРДЕ ПЕТЕР, *Церковне конституційне право* / перекл. П. Гергелі, Львів: Свічадо 1998.
8. ЖДАН О. ВОЛОДИМИР, «Парафіяльні ради: створення і провід» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, «*Ідіть і ви в мій виноградник*». Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 71-76.
9. *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*. Допоміжні матеріали / упоряд. Барщевський Тарас, Гарват Михайло, Ждан Володимир, Стадницький Андрій і Токар Віталій, Львів: 2013.

10. *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*. Посібник з пасторального планування, Львів 2016.
11. ІВАН ПАВЛО II, Папське послання з нагоди Всесвітнього дня комунікації «Інтернет – новий форум для проголошення Євангелія» (22 січня 2002).
12. ІВАН ПАВЛО II, Післясинодальне апостольське повчання *Christifideles laici* (30 грудня 1988) // *Покликання і місія мирян. Післясинодальне апостольське повчання Святішого Отця Івана Павла II*. Львів: Місіонер 1998.
13. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про служіння і життя пресвітерів *Presbyterorum ordinis* (7 грудня 1965) // *Документи Другого Ватиканського Собору: Конституції, декрети, декларації*, репринтне видання, Львів: Свічадо 1996, с. 302-333.
14. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Догматична конституція про Церкву *Lumen Gentium* [«Світло народів»], (21 листопада 1964) // *Документи Другого Ватиканського Собору: Конституції, декрети, декларації*, репринтне видання, Львів: Свічадо 1996, с. 55-116.
15. Канони Партикулярно права Української Греко-Католицької Церкви // Спецвипуск «Благовісника КТВА УГКЦ 2015 року», Львів 2015.
16. Катехизм Католицької Церкви, Видавництво: Місіонер 2002.
17. Катехитичний правильник Української Греко-Католицької Церкви, Львів: Свічадо 1999.
18. Кодекс канонического права, Москва: Институт философии, теологии и истории св. Фомы 2007.
19. Кодекс Канонів Східних Церков / перекл. Йосиф Кобів, Рим: Видавництво оо. Василіян 1993.
20. Кодекс Канонів Східних Церков / перекл. Йосиф Кобів, Рим: Видавництво оо. Василіян 1993.
21. ЛУБСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ТА ІН., *Церковне (канонічне) право*, Київ: Центр учбової літератури 2014.

22. Опитування адміністратора парафії Блаженного священномученика Йосафата Кунцевича о. Тараса Ляшка (30 вересня 2018).
23. Опитування адміністратора парафії блаженного священномученика Миколая Чарнецького о. Олега Овсяника (30 вересня 2018).
24. Опитування адміністратора парафії Успіння Пресвятої Богородиці о. Мирона Гринишина (30 вересня 2018).
25. Опитування пароха парафії Благовіщення Пресвятої Богородиці о. Василя Процика (30 вересня 2018).
26. Опитування пароха парафії Блаженного священномученика Йосафата Коциловського о. Віталія Лесіва (30 вересня 2018).
27. Опитування пароха парафії Всіх Святих Українського Народу о. Івана Барабаша (30 вересня 2018).
28. Опитування пароха парафії св. Володимира і Ольги о. Михайла Льницького (30 вересня 2018).
29. Опитування пароха парафії свв. верховних апостолів Петра і Павла о. Романа Яціва (30 вересня 2018).
30. ПАВЛО VI, Апостольское обращение *Evangelii Nuntiandi* (8 грудня 1975)
// Евангелізація сучасного світу Апостольське звернення Його Святейшества Папи Павла VI, Москва: Издательство Францисканцев 2002.
31. ПАРАФІЯ БЛАЖЕНОГО СВЯЩЕННОМУЧЕНИКА МИКОЛАЯ ЧАРНЕЦЬКОГО УГКЦ М. СТРИЙ, Вісник №1/1, (січень 2018).
32. ПАСТУХ РОМАН, *Стрийщина крізь віки. Енциклопедична книга-альбом*, Дрогобич: Коло 2011.
33. ПОСПИШЛ ВІКТОР, *Східне Католицьке Церковне право: згідно з Кодексом Канонів Східних Церков*, Львів: Свічадо 1997.
34. ПШИК БОГДАН, ОЛЕЙНЮК РОМАН, КУНДРЯ-ВИСОЦЬКА ОКСАНА, *Організація та управління фінансовою діяльністю парафіяльної громади Української Греко-Католицької Церкви: навчальний посібник*, Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи» 2017.

35. Роль і місце мирян в Церкві. Пізнай самого себе!. Матеріали II сесії Патріаршого Собору Української Греко-Католицької Церкви. Львів: 1998.
36. *Святе Письмо Старого та Нового Завіту. Повний переклад, здійснений за оригінальними єврейськими, араміїськими та грецькими текстами / переклад тексту о. Іван Хоменко, опрацювання перекладу: Й. Мартинець, А. Великий, Т. Олійник, І. Патрило, С. Феденяк, Р. Головацький, М. і В. Ваврик, О. Купранець, мовна редакція: І. Костецький, В. Барка, М. Орест-Зеров, Рим: Видавництво оо. Василян, 1963 [нове, поправлене видання / ред. Поправок Т. Барщевський, Львів: Свічадо 2007].*
37. Синод Єпископів УГКЦ, *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»,* Львів: Свічадо 2012.
38. СОРОКА ОЛЬГА, «Церква і парафія: їх природа і місія» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідіть і ви в мій виноградник»*. Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 11-22.
39. Статут парафіяльної економічної ради. *Матеріали Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви.* Івано-Франківськ, 30 серпня - 6 вересня 2015 р . // Спецвипуск «Благовісника КТВА УГКЦ 2015 року», Львів 2015.
40. Статут парафіяльної пастирської ради. *Матеріали Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви.* Івано-Франківськ, 30 серпня - 6 вересня 2015 р . // Спецвипуск «Благовісника КТВА УГКЦ 2015 року», Львів 2015.
41. ФРЕДИНА О. МИКОЛА, «Участь мирян у парафіяльній пастирській раді» // КОМІСІЯ УГКЦ У СПРАВАХ МИРЯН, *«Ідіть і ви в мій виноградник»*. Посібник для формації членів парафіяльних рад / упоряд. Ольга Сорока, Львів 2016, 79-90.
42. ХОМИШИН ГРИГОРІЙ, *«Парафіяльна місія»,* Івано-Франківськ: Нова Зоря 1999.

Інтернет-джерела

1. «Єпархіальний Центр розвитку дітей і молоді ім. св. Папи Івана Павла II» // сайт: Стрийська єпархія офіційний медіа-ресурс, <<http://stryiugcc.org.ua/struktura/ieparkhialnyi-tsentr-rozvytku-ditei-i-molodi-im-sv-papy-ivana-pavla-ii/>> (дата звернення: 14.12.2018).
2. «Карітас в Україні» // сайт: *Карітас України*, <<http://caritas-ua.org/karitas-v-ukrayini/>> (дата звернення: 17.03.2018).
3. «Нова школа молодіжного християнського лідерства відкрилася у Стрию», 10 лютого 2018 // сайт: *ДивенСвіт*, <<http://dyvensvit.org/novynu/1012887/>> (дата звернення: 04.11.2018).
4. «Про нас» // сайт: Катедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці міста Стрия, <<http://uspinnia.org.ua/pro-nas/>> (дата звернення: 02.10.2018).
5. «Про нас» // сайт: *НВК Школа-гімназія Шептицьких*, <<http://sdb-school.org.ua/about-us/>> (дата звернення: 14.12.2018).
6. «Рух християнських сімей» // сайт: *Комісія Української Греко-Католицької Церкви у справах родини*, <<http://rodyna.ugcc.org.ua/ruh-hrystyuanskyh-simej/>> (дата звернення: 04.11.2018).
7. «У Стрию буде збудовано новий храм» // сайт: Стрийська єпархія УГКЦ офіційний медіаресурс, 17 вересня 2018, <<http://stryiugcc.org.ua/u-stryiu-bude-zbudovano-novu-i-khram/>> (дата звернення: 18.10.2018).
8. «УГКЦ проводить Школи молодіжного християнського лідерства», 8 лютого 2018 // сайт: *Релігія в Україні*, <https://www.religion.in.ua/news/ukrainian_news/38901-ugkc-provodit-shkoli-molodizhnogo-xristiyanskogo-liderstva.html> (дата звернення: 04.11.2018).
9. «Що таке євангелізація?» // сайт: Католицький оглядач, 2014, <<http://catholicnews.org.ua/shcho-take-nova-ievangelizaciya>> (дата звернення: 26.04.2018).

10. Закон України «Про благодійну діяльність і благодійні організації», // сайт: Законодавство України, <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>> (дата звернення: 08.10.2018).
11. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації», // сайт: Законодавство України, <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>> (дата звернення: 24.10.2018).
12. КАЧМАР АННА, «В українському стилі: Церква писанка в Стрию» // сайт: Змістовно, 18 вересня 2018, <<http://zmistovno.com.ua/?p=1193>> (дата звернення: 03.11.2018).
13. ЛЕНЬО ІГОР, «Парафіяльна рада як форма реалізації активної участі мирян у розбудові власної парафії» // сайт: Комісія у справах мирян УГКЦ, 2016, <http://laityugcc.org.ua/jak-stvoriti-mirjansku-organizaciju.html?file=tl_files/...pdf> (дата звернення: 06.10.2018).
14. О. ВОЛОДИМИР ОЛЬШАНЕЦЬКИЙ, «Ідеальна парафія» // сайт: Собор Української Греко-Католицької Церкви, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/львівська-архиєпархія/доповіді/68-2014-р-ідеальна-парафія-о-володимир-ольшанецький>> (дата звернення: 16.03.2018).
15. О. ЗАХАР МИХАСЮТА, «Біблійні аспекти живої парафії» // сайт: Собор Української Греко-Католицької Церкви, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/коломийсько-чернівецька-єпархія/доповіді/22-2014-р-біблійні-аспекти-живої-парафії-о-захар-михасюта>> (дата звернення: 16.03.2018).
16. О. РОБЕРТ РОСА, «Дияконія» // сайт: Собор Української Греко-Католицької Церкви, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/перемишльсько-варшавська-архиєпархія/доповіді/43-2014р-«дияконія»-о-роберт-роса>> (дата звернення: 17.03.2018).
17. О. ТАРАС ПОШИВАК, «Церква Благовіщення на Ланах у Стрию» (10 лютого 2015) // сайт: Стрийська Старовина, <<http://staryj-stryj.com.ua/tserkva-blahovischennya/tserkva-blahovischennya-na-lanah-u-stryyu.html>> (дата звернення: 02.10.2018).

18. Пастирське Послання Блаженнішого Святослава до духовенства, монашества, і мирян з нагоди року віри, (11 січня 2013), // сайт: Релігійно-інформаційна служба України, <https://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/ugcc_doc/50866/> (дата звернення: 16.03.2018).
19. Пастирське Послання Блаженнішого Святослава до духовенства, монашества і усіх вірних Української Греко-Католицької Церкви *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом* (7 грудня 2011), // сайт: Релігійно-інформаційна служба України, <https://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/ugcc_doc/45819/> (дата звернення: 04.11.2018).
20. Резолюції VI сесії Патріаршого Собору УГКЦ «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», // сайт: Інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви <http://news.ugcc.ua/documents/rezolyuts%D1%96i_vi_ses%D1%96i_patr%D1%96arshogo_soboru_ugkts_zhiva_paraf%D1%96ya__m%D1%96stse_zustr%D1%96ch%D1%96_z_zhivim_hristom_74724.html> (дата звернення: 04.11.2018).
21. Синод Єпископів УГКЦ, Посинодальне послання до духовенства, монашества і мирян «Служіння Близньому – Дияконія – В Житті УГКЦ» (27 жовтня 2016) // сайт: Інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви <http://news.ugcc.ua/documents/sluzh%D0%86nnya_blizhnomu__diyakon%D0%86ya__v_zhitt%D0%86_ugkts_77861.html> (дата звернення: 17.03.2018).
22. Статут парафіяльної економічної ради, Додаток 2 до Парафіяльного правилника Стрийської єпархії // сайт: Стрийська єпархія офіційний медіа-ресурс <<http://stryiugcc.org.ua/parafialnyi-pravylnyk-stryiskoi-ierarkhii/>> (дата звернення: 20.10.2018).
23. Статут парафіяльної пасторальної ради, Додаток 1 до Парафіяльного правилника Стрийської єпархії // сайт: Стрийська єпархія офіційний

медіа-ресурс <<http://stryiugcc.org.ua/parafialnyi-pravylnyk-stryiskoi-ierarkhii/>> (дата звернення: 20.10.2018).

ДОДАТКИ А

Додаток № 1

Однонавовий костел з вежею-дзвіницею м. Стрий 1930 р. (в сучасності катедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці)

ДОДАТОК № 2

Катедральний храм Успіння Пресвятої Богородиці (сучасний вигляд)

ДОДАТОК № 3

Дерев'яний храм Благовіщення Пресвятої Богородиці на «Ланах»
(проіснував до 1891 р.)

ДОДАТОК № 4

Мурований храм Благовіщення Пресвятої Богородиці (1887 р.)

ДОДАТОК № 5

Мурований храм Благовіщення Пресвятої Богородиці (сучасний вигляд)

ДОДАТОК № 6

Кам'яний храм святих апостолів Петра і Павла (сучасний вигляд)

ДОДАТОК № 7

Кам'яний храм свв. Володимира і Ольги (сучасний вигляд)

ДОДАТОК № 8

Кам'яний храм Всіх Святих Українського Народу

ДОДАТОК № 9

Дерев'яна каплиця Блаженного священномученика Миколая Чарнецького
(перевезена з с. Колодниця Стрийського району)

Додаток № 10

Проект дерев'яного храму Блаженного священномученика Миколая
Чарнецького

Додаток № 11

Каплиця св. Якова

Додаток № 12

Дерев'яна каплиця Блаженного священномученика Йосафата Коциловського

Додаток № 13

Будинок для потребуєчих парафії Всіх Святих Українського Народу

ДОДАТОК № 2

18

Вопросъ.	Отвѣтъ.
Чи находятъ ся документи вѣдносячі ся до основанія и до-таціи церкви и парохіи и пр.?	
Чи есть окрема шафа на пе-реховане актѡвъ и книгъ паро-хіальныхъ?	
Чи есть шафа окрема на би-бліотеку церковну — парохіаль-ну?	

Предложено в часѣ візитаціи
Архіерейскої
в Стрию, дня 22. червня 1908.

с. Андрей М.

Підпис митрополита Андрея Шептицького в книзі «Церковний інвентар» в часі Архіерейської візитації парафії Благовіщення Пресвятої Богородиці 22 червня 1908 р.

ДОДАТОК № 3

Українська Греко-Католицька Церква
Єпархіальне управління Стрийської єпархії

Вих. № СЄ 899/2015

ДЕКРЕТ
заснування парафії

Відповідно до канону 280 Кодексу Канонів Східних Церков
та взявши до уваги думку пресвітерської ради,
на засіданні 24 вересня 2015 року,

ЗАСНОВУЮ

парафію святого священномученика Йосафата Кунцевича
м. Стрий Деканату міста Стрий Стрийської єпархії УГКЦ.

Декрет набирає чинності з моменту проголошення.

Тарас Сеньків, О.М.
єп. Тарас Сеньків, О.М.
Єпархія Стрийський

В. Ждан
о. д-р Володимир Ждан
Канцлер Стрийської єпархії

Дано у місті Стрий
при Катедральному храмі Успіння Пресвятої Богородиці
19 листопада 2015 року

Декрет про заснування парафії св. священномученика Йосафата Кунцевича

ДОДАТОК № 4

ВЛАДИКА ЮЛІАН ГБУР
ЄПАРХ СТРИЙСЬКИЙ
УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

ОБОВ'ЯЗКИ ЦЕРКОВНОГО ПРИЧТУ

Всі працівники храму повинні вести високоморальний спосіб життя, бути взірцем поведінки для всієї громади.

1. Дяк зобов'язаний мати дяківський вишкіл, або принаймі бути обізнаним із богослужіннями згідно канонів УГКЦ і виконувати всі розпорядження і вказівки пароха.

2. Диригент зобов'язаний знати диригентську справу, бути обізнаним із богослужіннями згідно канонів УГКЦ і виконувати всі розпорядження і вказівки пароха.

3. Паламар зобов'язаний бути обізнаним з богослужінням згідно канонів УГКЦ, добросовісно прислужувати священику при відправах:

- своєчасно відкривати і закривати храм;
- в пазначений час використовувати дзвони;
- запалювати свічки і лампади й слідкувати за ними;
- своєчасно подавати кадило при відправах;
- слідкувати за порядком і чистотою в храмі;
- виконувати всі вказівки пароха.

4. Скарбник, якого призначає парох, зобов'язаний:

- допомагати пароху в веденні фінансових і бухгалтерських справ;
- добросовісно вести облік фінансових надходжень і видатків;
- старанно вести касову книгу;
- в перших числах кожного місяця виплачувати заробітну плату, яку назначив парох для працівників храму;
- виплачувати винагороди особам, які трудилися на користь церкви за вказівкою пароха.

5. Скарбник не може без відома пароха розпоряджатися фінансами, або виконувати вказівки сторонніх осіб.

6. Скарбник зобов'язаний один раз в рік звітувати перед Парохіяльною Радою фінансовий стан парохії.

+ Юліан

+ ЮЛІАН

Михайло...

ДОДАТОК № 5

ВЛАДИКА ЮЛІАН ГБУР
ЄПАРХ СТРИЙСЬКИЙ
УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЖИТТЯ ПАРОХІЇ
ЗГІДНО СТАТУТУ І КАНОНІВ УГКЦ

1. Парохія є первинною структурою УГКЦ і утворюється з метою задоволення релігійних потреб віруючих.
2. Очолює парохію парох, якого призначає грамотою Правлячий Архієрей. У великих парохіях на допомогу парохам призначаються священники-сотрудники.
3. Громади не можуть собі самочинно вибирати або звільняти священника чи приводити з інших єпархій.
4. Парох керує всією діяльністю парохії.
5. Парохія повинна мати власну печатку, з повним найменуванням (єдиного зразка), штамп, бланки, необхідні для її діяльності, які повинні зберігатися у пароха.
6. Ключі від храму повинні бути в пароха і паламара або в осіб, яким доручить парох.
7. Пароху надано право прийому та звільнення з роботи працівників, котрі працюють на парохії (дяк, диригент, паламар, скарбник, грабар, прибиральниці та інші наймані робітники).
8. Парох зобов'язаний проживати на території парохії. Громада або декілька громад, які входять в склад парохії, повинні подбати про належний парохіяльний будинок зі всіма умовами для проживання пароха і його сім'ї, до якої належать: священник, дружина, неодружені діти, батьки, які потребують опіки.
9. Якщо священник живе на парохії у власному будинку при відсутності плебанії то: парохія оплачує 50% видатків, пов'язаних з утриманням будинку;

якщо парохія хоче будувати парафіяльний будинок, а парох – ні, то він утримує власний будинок самостійно;

10. При парохії створюється Парохіяльна Рада, яка діє як дорадчий орган, який допомагає пароху в управлінні парохією.
11. Члени Парохіяльної Ради можуть безпосередньо звертатися до декана, якщо вони будуть незадоволені керівництвом пароха.
12. Парохія підпорядковується Єпархіальному Управлінню. Всі її розпорядження є обов'язковими для виконання.

+ Юліан

+ ЮЛІАН

Дано у місті Стрий
при Катедральному храмі Успіння Пресвятої Богородиці
13 грудня 2001 року

Владика Юліан Гбур «Загальне положення життя парохії згідно статуту і канонів УГКЦ»

ДОДАТОК № 6

Опитування адміністратора парафії блаженного священномученика Миколая
Чарнецького о. Олега Овсяника

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?		Ні	
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?			Незадов.
Чи є на парафії регент?	Так		
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?	Так		
Як оцінюєте їхню працю?		Добре	
Чи є на парафії паламар?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії дзвонар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії катехит?		Ні	
Чи має катехитичну освіту?			
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії створена пасторальна рада?	Так		
Чи є на парафії створена економічна рада?	Так		
Чи є на парафії катехитична школа?		Ні	
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти?	Так		
Чи є на парафії сотрудики/сотрудники?	Так		
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?	Так		

Опитування пароха парафії Всіх Святих Українського Народу о. Івана
Барабаша

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?	Так		
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?		Добре	
Чи є на парафії регент?	Так		
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?	Так		
Як оцінюєте їхню працю?		Добре	
Чи є на парафії паламар?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії дзвонар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії катехит?	Так		
Чи має катехитичну освіту?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії створена парафіяльна пасторальна і економічна ради?		Ні	
Як часто проводите зустрічі з парафіяльними радами?			
Чи є на парафії катехитична школа?	Так		
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти?	Так		
Чи є на парафії сотрудинок/сотрудники?	Так		
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?	Так		
Чи служите Вечірню і Утреню в навечір'я неділі і свят?	Так		

Опитування адміністратора парафії Успіння Пресвятої Богородиці о. Мирона
Гринишина

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?	Так		
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?	Відмінно		
Чи є на парафії регент?	Так		
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?	Так		
Як оцінюєте їхню працю?		Добре	
Чи є на парафії паламар?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії дзвонар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?	Відмінно	Добре	
Чи є на парафії катехит?	Так		
Чи має катехитичну освіту?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії створена пасторальна і економічна ради?	Так		
Як часто проводите зустрічі з парафіяльними радами?			При необхі- дності
Чи є на парафії катехитична школа?	Так		
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти?	Так		
Чи є на парафії сотрудник/сотрудники?	Так і є диякони		
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?	Так		
Чи служите Вечірню і Утреню в навечір'я неділі і свят?	Так		

Опитування пароха парафії Благовіщення Пресвятої Богородиці о. Василя
Процика

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?		Ні	
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?	Відмінно		
Чи є на парафії регент?	Так		
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?	Так		
Як оцінюєте їхню працю?	Відмінно		
Чи є на парафії паламар?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії дзвонар?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії катехит?	Так		
Чи має катехитичну освіту?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії створена пасторальна і економічна ради?	Так		
Як часто проводите зустрічі з парафіяльними радами?	Раз на тиждень		
Чи є на парафії катехитична школа?	Так		
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти? Перелічіть їх.	Так		
Чи є на парафії сотрудник/сотрудники?	Так		
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?	Так		
Чи служите Вечірню і Утреню в навечір'я неділі і свят?	Так		

Опитування пароха парафії св. Володимира і Ольги о. Михайла Ільницького

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?	Так		
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?		Добре	
Чи є на парафії регент?	Так		
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?	Так		
Як оцінюєте їхню працю?		Добре	
Чи є на парафії паламар?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії дзвонар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії катехит?		Ні	Катехизації проводять отці
Чи має катехитичну освіту?			
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії створена пасторальна і економічна ради?	Так		
Як часто проводите зустрічі з парафіяльними радами?			При необхідності
Чи є на парафії катехитична школа?	Так		
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти? Перелічіть їх.	Так		
Чи є на парафії сотрудник/сотрудники?	Так		
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?	Так		
Чи служите Вечірню і Утреню в навечір'я неділі і свят?	Так		

Опитування пароха парафії Блаженного священномученика Йосафата
Коциловського о. Віталія Лесіва

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?		Ні	
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?		Добре	
Чи є на парафії регент?		Ні	
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?			
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?	Так		
Як оцінюєте їхню працю?	Відмінно		
Чи є на парафії паламар?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії дзвонар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії катехит?	Так		
Чи має катехитичну освіту?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії створена пасторальна і економічна ради?	Так		
Як часто проводите зустрічі з парафіяльними радами?			При необхі- дності
Чи є на парафії катехитична школа?		Ні	
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти?	Так		
Чи є на парафії сотрудики/сотрудники?	Так		
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?	Так		
Чи служите Вечірню і Утреню в навечір'я неділі і свят?	Так		

Опитування адміністратора парафії Блаженного священномученика Йосафата
Кунцевича о. Тараса Ляшка

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?		Ні	
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?		Добре	
Чи є на парафії регент?		Ні	
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?			
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?		Ні	
Як оцінюєте їхню працю?			
Чи є на парафії паламар?	Так		
Як оцінюєте його працю?			Незадов.
Чи є на парафії дзвонар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії катехит?	Так		
Чи має катехитичну освіту?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії створена пасторальна і економічна ради?	Так		
Як часто проводите зустрічі з парафіяльними радами?		Раз на місяць	
Чи є на парафії катехитична школа?		Ні	
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти? Перелічіть їх.	Так		
Чи є на парафії сотрудики/сотрудники?		Ні	
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?		Ні	
Чи служите Вечірню і Утреню в навечір'я неділі і свят?	Так		

Опитування пароха парафії свв. верховних апостолів Петра і Павла о. Романа
Яціва

Чи є на парафії дяк?	Так		
Чи має він дяківську освіту?		Ні	
Чи складав дяк прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю (вміння співати)?		Добре	
Чи є на парафії регент?	Так		
Чи складав регент прилюдну присягу добросовісного служіння в парафіяльній громаді і послуху церковній владі?		Ні	
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії старші брати і старші сестриці?		Ні	
Як оцінюєте їхню працю?			
Чи є на парафії паламар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії дзвонар?		Ні	
Як оцінюєте його працю?			
Чи є на парафії катехит?	Так		
Чи має катехитичну освіту?	Так		
Як оцінюєте його працю?		Добре	
Чи є на парафії скарбник (бухгалтер)?	Так		
Як оцінюєте його працю?	Відмінно		
Чи є на парафії створена пасторальна і економічна ради?	Так		
Як часто проводите зустрічі з парафіяльними радами?			При необхідності
Чи є на парафії катехитична школа?		Ні	
Чи займається парафія харитативною діяльністю?	Так		
Чи є на парафії мирянські спільноти?	Так		
Чи є на парафії сотрудник/сотрудники?	Так		
Чи діє на парафії спільний священничий фонд?	Так		
Чи служите Вечірню і Утреню в навечір'я неділі і свят?	Так		

ДОДАТОК № 7

(витяг з статуту парафіяльної пасторальної ради арт. 36)

Обіцянка

Я, (ім'я та прізвище особи), приймаючи обов'язки члена парафіяльної пасторальної ради, в ім'я Пресвятої Трійці обіцяю сумлінно виконувати покладені на мене обов'язки у межах та відповідно до способу, визначеного Кодексом канонів Східних Церков, Канонами партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви та відповідними Статутами.

Тож допоможи мені, Боже, у Тройці Святій єдиний, молитвами Пресвятої Богородиці і всіх святих та це Святе Євангеліє!

1. Місце складання обіцянки (місцевість, храм/парафія)

День святого

Дата

2. Підпис особи, що склала обіцянку

Ім'я та прізвище

3. Підпис пароха

Ім'я та прізвище

4. Підпис одного з членів парафіяльної Пасторальної ради

Ім'я та прізвище

ДОДАТОК № 8

(витяг з статуту парафіяльної економічної ради арт. 31)

Обіцянка

Я, (ім'я та прізвище особи), приймаючи обов'язки члена парафіяльної економічної ради, в ім'я Пресвятої Тройці, обіцяю сумлінно виконувати покладені на мене обов'язки в межах та відповідно до способу, визначеного Кодексом канонів Східних Церков, Канонами партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви та відповідними Статутами.

Тож допоможи мені, Боже, в Тройці Святій єдиний, молитвами Пресвятої Богородиці і всіх святих та це Святе Євангеліє!

1. Місце складання обіцянки (місцевість, храм/парафія)

День святого

Дата

2. Підпис особи, яка склала обіцянку

Ім'я та прізвище

3. Підпис пароха

Ім'я та прізвище

4. Підпис одного з членів парафіяльної економічної ради

Ім'я та прізвище

Додаток № 9

БУДІВНИЦТВО ХРАМУ

Важливим питанням, яке турбує чи не кожного з нас, є будівництво храму. Думки про це і виготовлення деяких документів розпочалися ще в середині 2000-х років, після отримання землі у постійне користування громади та встановлення каплиці. І так щороку, крок за кроком, наближаємось до цієї мети.

ПІДСУМОК МИНУЛОГО РОКУ

Нижче хочемо представити план робіт, який ми мали на 2017-й рік і те, що спільними зусиллями вдалося зробити. На початок 2017 року, у нас був встановлений неперекритий фундамент з цокольним поверхом і наявні деякі документи, потрібні для дозволу та будівництва храму. Тож, на минулий 2017-й рік, ми поставили собі за мету провести такі роботи:

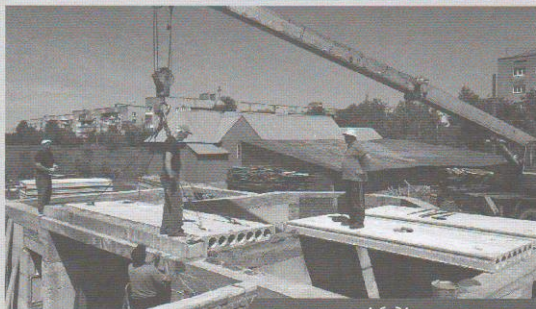
1. Доопрацювати проектну документацію храму.

У нас був майже готовий (без кількох розділів) проект дерев'яного храму, який не до кінця надавався для використання через невідповідність частини встановленого фундаменту до тієї, яка в ньому зазначена. Ми звернулися до автора проекту п. Романа Сулика, який погодився допомогти і зробив перерахунок розмірів храму в проекті, відповідно до встановленого фундаменту, доповнивши також розділи, яких тут ще не вистарчало. В результаті, на кінець 2017 року, проект, з усіма потрібними розділами, є вже готовий.

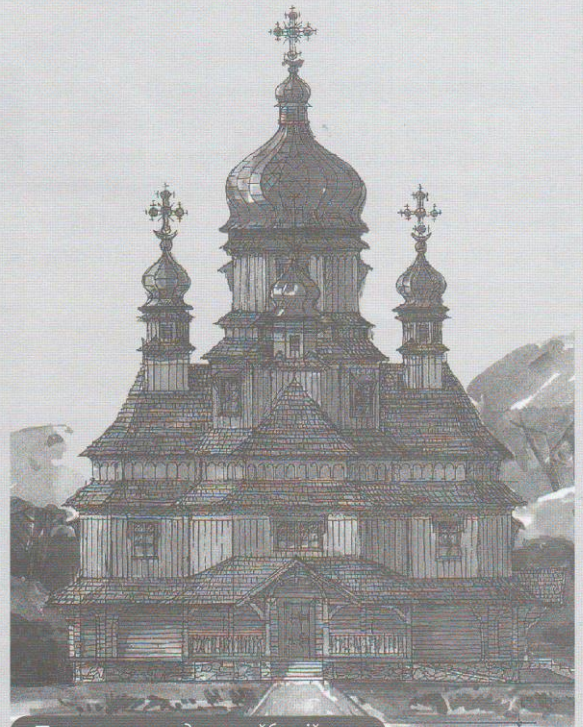
2. Навести порядок з дозвільними документами і передати їх на експертизу. Підготовка дозвільної документації є теж необхідним елементом будівництва, яку, мабуть, непомітно зовні, але яка, попри фінансові

■ початок заготівлі брусів

■ в процесі будівництва

■ так має виглядати майбутній храм

затрати, вимагає також і дуже багато часу та зусиль. Тож, протягом 2017 року ми зібрали, виготовили чи, через зміну державного законодавства, допрацювали безліч довідок та документів, необхідних для експертизи.

Серед згаданого, був відновлений втрачений раніше документ на право постійного користування громади земельною ділянкою, виготовлені містобудівні умови і обмеження, технічні умови на електрику, проведено топонімання ділянки. Наприкінці 2017 року, увесь потрібний пакет документів, пройшовши відповідну експертизу у Львові, був переданий до Києва і ближчим часом очікуємо висновку щодо дозволу на початок робіт.

3. Привести фундамент до порядку для можливості подальшого встановлення стін і перекриття храму. Протягом 2017 року вдалося виконати ці роботи, серед яких відбулося укріплення балок, встановлення і лакування вікон та встановлення на них скла, перекриття цокольного поверху і встановлення більшості «шпильок» для монтажу першого ряду дерев'яних брусів.

4. Обгородити територію. Це завдання, через брак коштів, часу і робочих рук вдалося виконати лише частково. Найперше, були встановлені стовпці на кутах, які позначили межі території нашої ділянки, а також було встановлено кілька бетонних стовпців від дороги для огорожі.

5. Зібрати кошти для заготівлі пиломатеріалів для будівництва храму (до кінця зими 2018 року).

■ каплиця, в якій молимося зараз

Збір коштів ще досі триває. Зважаючи на можливості, маємо потребу до кінця лютого зібрати кошти хоча би на заготовлю брусів, оскільки якісне будівельне дерево вже закінчується у лісах, і постійно зростає в ціні, а також навесні і літом, через набирання соку, вже є для заготовки непридатним.

Вся вартість будівництва церкви оцінюється у сумі приблизно \$115.000 (це понад 3 млн. грн., зважаючи на коливання курсу). Суто для купівлі брусів і їх обробки (стругання, калібрування, шліфування, ґрунтування, складування в пачки і накриття для перевезення), сума наприкінці 2017 року становила приблизно 750.000грн., з яких 400.000грн., завдяки Вашим жертвам і підтримці доброчинців, вже вдалося зібрати.

ПЛАНИ НА НАСТУПНИЙ РІК

На наступний, 2018 рік ставимо собі нові цілі, але більшість з них є тим особливі, що їх виконання буде прямо залежати від наявності коштів:

- 1) До кінця зими заготовити бруси, потрібні для зведення стін храму до рівня куполів, і навесні, оброблені, привезти до Стрия.
- 2) Збирати кошти для заготовки дрібніших пиломатеріалів, інших потрібних будматеріалів і подальших будівельних робіт.
- 3) Протягом літа довести до ладу дрібні роботи біля фундаменту храму та вікон.
- 4) Розчистити всю церковну ділянку від будівельного сміття та чагарників і, принаймні умовно, позначити її межі (зокрема з боку гаражів, колії та городів).
- 5) Підготувати місце для встановлення дзвінниці і паливної. При можливості, з наявних матеріалів, закласти фундамент для них.

7